

FoU-RAPPORT

«Samhandling tross distanse»

Bruk av digitale verktøy i veiledning av sykepleiestudenter i praktiske studier

Grethe Dillern
Gerd Helene Jakobsen

Nord universitet
FoU-rapport nr. 61
Bodø 2020

«Samhandling tross distanse»

Bruk av digitale verktøy i veiledning av sykepleiestudenter i praktiske studier

Grethe Dillern

Gerd Helene Jakobsen

Nord universitet
FoU-rapport nr. 61
ISBN 978-82-7456-828-0
ISSN 2535-2733
Bodø 2020

Tittel: "Samhandling tross distanse" Bruk av digitale verktøy i veiledning av sykepleiestudenter i praktiske studier	Offentlig tilgjengelig: Ja	Publikasjonsnr.
	ISBN 978-82-7456-828-0	ISSN 2535-2733
	Antall sider og bilag: 40 sider + 9 (28 sider)	Dato: 24.04.2020
Forfatter(e) / prosjektmedarbeider(e): Førstelektor Grethe Dillern Universitetslektor Gerd Helene Jakobsen	Prosjektansvarlig (sign). Førstelektor Grethe Dillern Universitetslektor Gerd Helene Jakobsen	
	Dekan (sign). <i>Anne Ringen Pedersen</i>	
Prosjekt: Fleksibilisering i praktiske studier ved sykepleierutdanningen	Oppdragsgiver(e) Nord Universitet og Norgesuniversitetet	
	Oppdragsgivers referanse	
Sammendrag: Rapporten beskriver en utvikling og utprøving av en veiledningsmodell for sykepleiestudenters praktiske studier i kommunehelsetjenesten der digitale verktøy anvendes til veiledning og vurdering. Prosjektet er et samarbeid mellom Nord Universitet, Norgesuniversitetet og 10 kommuner i Nordland.	Emneord: Praktiske studier, digitale verktøy, veiledningsmodell, refleksjon på nett, veiledning på nett, sykepleierutdanning	
Summary: The report describes the development and testing of a guidance model for nursing student's clinical studies in municipal health service, where digital tools are used in guidance and assessment. The project is a collaboration between Nord University, Norwegian Opening University and 10 municipalities in Nordland.	Keywords: Supervised clinical studies, digital tools, guidance model, reflection online, guidance online, nursing education	

INNHold

FORORD	s. 4
1.0 INNLEDNING	s. 5
2.0 SYKEPLEIESTUDIET – PROFIL, PEDAGOGISK OG DIGITALE VERKTØY	s. 8
2.1 Profil og Pedagogikk	s. 8
2.2 Bruk av digitale verktøy	s. 9
3.0 PROSJEKTET «Fleksibilisering i praksisstudier ved sykepleierutdanningen»	s. 11
3.1 Pilot våren 2014	s. 12
4.0 VEILEDNINGSMODELLEN	s. 14
4.1 Digitale verktøy	s. 14
4.2 Pedagogiske aktiviteter på nett	s. 16
5.0 ERFARINGER MED VEILEDNINGSMODELLEN	s. 22
5.1 Logistikk	s. 22
5.2 Forpliktelser/engasjement	s. 24
5.3 Veiledningskompetanse	s. 25
5.4 Samhandling tross distanse	s. 26
5.5 Skrivning og refleksjon på nett	s. 29
5.6 Erfaringer med bruk av digitale verktøy	s. 32
5.7 Digital Literacy	s. 34
6.0 AVSLUTNING OG VEIEN VIDERE	s. 36
7.0 LITTERATUR	s. 40
FIGURER	
Fig. 1. Prosjektrom på Fronter	s. 15
Fig. 2. Møterom på Adobe Connect	s. 16
Fig. 3. Oversikt over aktiviteter i veiledningsmodellen	s. 17
Fig. 4. Veiledningsmodellen	s. 21
Fig. 5. Erfaringer med veiledningsmodellen delt inn i kategorier	s. 22
Fig. 6. Prosjektets blogg	s. 38
VEDLEGG	
Vedlegg nr. 1. Informasjonsbrev om prosjekt til ledere/praksisveiledere	s. 42
Vedlegg nr. 2. Informasjonsbrev om prosjekt til studentene	s. 44
Vedlegg nr. 3. Informasjon til studentene	s. 46
Vedlegg nr. 4. Oppstartsamtale	s. 49
Vedlegg nr. 5. Studieoppgaver	s. 51
Vedlegg nr. 6. Refleksjonsseminar	s. 53
Vedlegg nr. 7. Refleksjonsnotat med respons	s. 55
Vedlegg nr. 8. Gruppeveiledningsmøter	s. 57
Vedlegg nr. 9. Læreplan	s. 58

FORORD

Ideen til prosjektet kom som en følge av erfaringer vi gjorde oss i vårt arbeid ved Nett- og praksisbasert Bachelor i sykepleie ved Nord Universitet. Her opplevde vi en økende etterspørsel fra både praksisfelt og studentene om å bruke mer praksisplasser også ute i distriktene. Ved universitet har det blitt mer fokus på bruk av digitale verktøy til undervisning og veiledning, samt bruk av nye studentaktive metoder. På bakgrunn av dette spurte vi oss om det her lå en mulighet for å utvikle praksisstudiene og gjøre dem mer fleksibel – prosjektet «*Fleksibilisering i praksisstudier ved sykepleierutdanningen*» var en realitet.

Prosjektet er et fagutviklingsprosjekt, og er finansiert av Norgesuniversitetet og Nord Universitet. Vi vil få takke Norgesuniversitetet for tildelte midler og spennende input ved høstkonferansene i Tromsø som vi deltok på gjennom hele prosjektperioden. Vi vil også takke Nord Universitet som gav oss midler, tid og mulighet.

Prosjektet ble gjennomført i flere kommuner i Nordland, og kommunene som deltok var Andøy, Alstadhaug, Bindal, Brønnøysund, Fauske, Hamarøy, Hattfjelldal, Meløy, Røst og Steigen. Vi ønsker å takke dem for at de stilte opp i prosjektet vårt, og for det gode samarbeidet. Vi vil også få takke alle praksisveilederne i de respektive kommunene som var så sporty og tok utfordringen. Uten deres innsats hadde vi ikke fått prøvd ut veiledningsmodellen. Vi ønsker også å få rette en takk til universitetets veiledere for stort engasjement i gjennomføringen av modellen, og for mange konstruktive tilbakemeldinger. Sist, men ikke minst, vil vi få takke alle studentene som med fullt pågangsmot deltok aktivt og gav oss mange gode tilbakemeldinger. Tusen takk.

Mo i Rana 20.02.2020

Grethe Dillern
Førstelektor

Gerd Helene Jakobsen
Universitetslektor

1.0. INNLEDNING

Bakgrunn

I media leser vi at Norge kan mangle mellom 15 000 – 25 000 sykepleiere i år 2030. Oppslag som dette viser hvilke utfordringer og hvilket ansvar helse-Norge og utdanningsinstitusjonene står overfor. Økt opptak ved sykepleierutdanningene, økt digitalisering, import av sykepleiere fra andre land og stoppe flukten fra yrket fremmes i den politiske debatten som mulige løsninger på den kommende sykepleiermangelen. Ved Nord Universitet er man også opptatt av denne problemstillingen.

Nord Universitetet rekrutterer mange av sine studenter fra Nordland og nordlige deler av Trøndelag fylke, som er langstrakte fylker med spredt bosetting og mange kommuner. Kommuner som er blitt påført oppgaver som medfører et økt behov for helsefaglig kompetanse og flere sykepleiere, blant annet gjennom Samhandlingsreformen (jfr. St.meld.47, 2008-2009). Å skaffe til veie tilgjengelige og gode praksisplasser i sine regioner er en utfordring Nord universitet, sammen med andre universitet, må forholde seg til. Hvordan kan vi så møte disse utfordringene i våre fylker og ved vår utdanningsinstitusjon? Kan vi utdanne flere sykepleiere innenfor de rammene vi har i dag, og samtidig sikre god kvalitet på utdanningen?

Som følge av økt behov for sykepleiere og synkende søkertall, startet Nord Universitet (den gang Universitetet i Nordland) en bachelor i sykepleie på deltid i januar 2010, som var nett- og praksisbasert. Studiet var tuftet på vår akkrediterte studieplan fra heltidsstudiet med samme innhold og læringsutbytte. Deltidsstudiet var 4-årig, og digitale verktøy fikk en sentral rolle som kommunikasjonskanal og pedagogisk verktøy. Ved dette studiet gjennomførtes mesteparten av teoriundervisningen på nett og samlinger, mens praksisstudiene (som utgjør ca. 50% av studiet) ble gjennomført på samme praksissteder og med samme organisering som heltidsstudiet på campus. Under gjennomføringen av deltidstudiet opplevde vi en økende etterspørsel fra studentene om praksisplasser i studentenes respektive hjemkommuner. Studentene begrunnet dette ut fra økonomi, familie, barn og deltidsjobb. Kommunene ønsket også å få studenter i praksis lokalt, da det var et viktig bidrag til rekruttering av sykepleiere i distriktene. En annen problemstilling vi støtte på var høyt frafall ved deltidstudiet, noe som enkelte studenter knyttet til deres behov for å kunne gjennomføre større deler av studiet i hjemkommunen.

Bakgrunn for prosjektet

Å imøtekomme slike ønsker er ikke helt ukomplisert, da rammeplanen for bachelor i sykepleie legger en del føringer for hvordan praksis skal gjennomføres (jfr. Kunnskapsdepartementet 2008). For det første skal studentene ha sine praksisstudier både i kommunehelsetjenesten og i spesialisthelsetjenesten, noe som fører til at deler av praksis må gjennomføres ved større

tettsteder som har slike tilbud. For det andre krever rammeplan at alle deler av praksisstudiene skal være veiledet, noe som forutsetter at;

- *studentene får jevnlig veiledning, oppfølging og vurdering*
- *lærestedets undervisningspersonell veileder og medvirker til å tilrettelegge gode læresituasjoner, noe som innebærer jevnlig tilstedeværelse i praksis*
- *praksisstedets sykepleiere har ansvar for daglig veiledning og opplæring.*

(Kunnskapsdepartementet 2008)

Nord Universitetet møter rammeplanens krav ved at universitetets fagansatte reiser ut til praksisstedene, og møter studenter og praksisveileder til veiledning og evalueringssamtaler.

Praksisveilederne er i hovedsak sykepleiere ansatt på de respektive praksisplassene, og de har ansvar for den daglige veiledningen av studentene. Noen av disse praksisveilederne har formell veiledningskompetanse, og noen har gjennomgått kortere veiledningskurs i regi av Nord Universitet. Dersom vi skal tilby studentene praksis i deres hjemkommuner ser vi her noen utfordringer. Lange reiseavstander er ressurskrevende for universitetet og for universitetets veiledere. I enkelte tilfeller vil det kunne bety en hel dags reising for veiledning av en student. En annen utfordring er knyttet til praksisveileders veiledningskompetanse. Sykepleiere som er bosatt langt fra Campus, vil kunne ha utfordringer med å benytte seg av tilbudet om veiledningskurs på grunn av avstandene, og de kan ha lite eller ingen erfaring med å veilede studenter.

Praksisstudiene ved profesjonsutdanningene har høstet en del kritikk for manglende oppfølging av studenter. Kritikken retter seg mot blant annet manglende kontakt mellom skole og praksisfelt, varierende veiledningskompetanse i praksisfeltet og ikke minst travelhet i praksis som medfører lite tid til veiledning fra praksisveilederne. Denne type kritikk er ikke enestående for sykepleierutdanningene, også de nettbaserte lærerutdanningene har mottatt lignende kritikk (NOKUT 2012a). Hvordan kan vi da møte studentenes og praksisfeltets ønsker om praksis i distriktskommunene, samtidig som vi ivaretar krav til kvalitet, og imøtekommer den kritikk praksisstudiene har fått? Her ble erfaringer fra deltidsstudiet i bruken av digitale verktøy interessante. Kan vi gjennom å utvikle en veiledningsmodell som anvender disse verktøyene tilby praksis i disse kommunene, samtidig som vi ivaretar kvaliteten? Vår nysgjerrighet var tent, og ideen for prosjektet «*Fleksibilisering i praksisstudier ved sykepleierutdanningen*» hadde sett dagens lys.

Rapporten og begrep i rapporten

Prosjektet som presenteres i denne rapporten var et fagutviklingsprosjekt. Det inneholder utvikling og utprøving av en veiledningsmodell i praktiske studier ved sykepleierutdanningen, der digitale verktøy var implementert i organisering, veiledning og vurderingsarbeid. Prosjektet var 3-årig og finansiert av Norgesuniversitetet (NUV) og Nord Universitet. I forbindelse med fagutviklingsprosjektet ble det gjennomført et forskningsprosjekt der

studenters, praksisveilederes og universitetets veiledere sine tanker om bruk av digitale verktøy ble satt søkelys på. Dette prosjektet er ikke ferdigstilt, men datamaterialet fra dette vil til en viss grad være med å prege rapporten.

I rapporten har vi først en presentasjon av vår bachelor i sykepleie og bruk av digitale verktøy i et læringsøyemed. Deretter følger en beskrivelse av prosjektet og veiledningsmodellen. Så følger en presentasjon av våre erfaringer fra implementeringen av veiledningsmodellen. Til slutt noen tanker omkring en eventuell innføring av modellen i våre studier.

I rapporten brukes det en del begrep som i denne sammenhengen har følgende betydning;

- Heltidsstudiet - viser til 3-årig bachelor i sykepleie ved campus.
- Deltidsstudiet – viser til 4-årig bachelor i sykepleie nett- og praksisbasert.
- Universitetets veileder – viser til ansatt universitetslektor/1.lektor som har ansvar for veiledning og vurdering av den enkelte student i praksisperioden.
- Praksisperioden – viser til en periode på 8-10 uker, der studenten har praktiske studier.
- Praksisveileder – viser til ansatt sykepleier på praksisstedet som har det daglige ansvaret for studentenes veiledning og evaluering.
- Praksisfelt – viser til kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten der studentene har sine praktiske studier.
- Læreplan – viser til en plan over den aktuelle praksisperiode tuftet på læringsutbytte og innhold i studieplan (vedlegg 9).
- Nord Universitet (Nord) – har underveis i prosjektiden endret navn fra Universitetet i Nordland ved fusjon med Høgskolen i Nord-Trøndelag og Høgskolen i Nesna. Når vi omtaler Nord universitet i rapporten så henvises det til studieprogram og gjennomføringen av disse ved universitetet i Nordland i tiden før fusjonen.

2.0. SYKEPLEIESTUDIET – PROFIL, PEDAGOGIKK OG DIGITALE VERKTØY

Bachelor i sykepleie er et 3-årig studium der ca. 50% av studiet er knyttet til praktiske studier i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. De praktiske studiene gjennomføres over flere perioder på 8-10 uker, og studentene tildeles en praksisveileder fra hvert praksissted, samt en veileder fra skolen. Sykepleiestudiet er sammensatt og komplekst. Vi finner flere typer kompetansemål i studieprogrammet; lære kunnskap, utvikle ferdigheter (praktiske prosedyrer og samhandling), samt utvikle gode holdninger (jfr. Kunnskapsdepartementet 2008). Dette avspeiles i beskrivelsen av læringsutbytte i studieplan for bachelor i sykepleie ved Nord Universitet. Læringsutbyttene er knyttet til målet om å utdanne kunnskapsrike, selvstendige og ansvarsbevisste sykepleiere som viser en reflektert holdning ved utøvelsen av sykepleie innenfor et holistisk menneskesyn. Studentene skal tilegne seg kompetanse knyttet til diagnostikk og behandling, pleie og helsefremmende og forebyggende virksomhet relatert til et individ-, kultur- og samfunnsperspektiv. Den praktiske sykepleieutøvelsen skal basere seg på moralsk, relasjonell og praktisk kompetanse (UiN 2011).

2.1. Profil og pedagogikk

Bachelor i sykepleie ved Nord Universitet er tuftet på en pedagogisk profil der dialog og deltagelse i et aktivt og inkluderende læringsmiljø er sentralt for studentenes læring. En slik profil er nært beslektet med et sosiokulturelt læringsperspektiv, som bygger på et konstruktivistisk syn på læring. Et syn som vektlegger at "kunnskap *blir konstruert gjennom samhandling i ein kontekst, og ikkje primært gjennom individuelle prosessar*" (Dysthe 2001:42). Sentralt for at læring skal finne sted er interaksjon og samhandling innenfor denne tenkningen. Ved at studentene deltar i et læringsfellesskap, og har ulik kunnskap, erfaringer og ferdigheter, utveksles disse mellom deltakerne og en helhetsforståelse etableres. Synet på læring har tradisjonelt vært at læring skjer ved hjelp av overføring av kunnskap, der konteksten og det sosiale har hatt mindre å si. I ett sosiokulturelt perspektiv ser en på læring som sosial konstruksjon av kunnskap gjennom interaksjon i autentiske situasjoner (Dyste 2001). Et sosialkonstruktivistisk syn på læring tilstreber at læringsituasjonene oppleves som meningsfulle, og gir studenten anledning til å være spørrende, kunnskapssøkende og kritisk overfor kunnskap og erfaringer. (Dillern 2013) Dette gjelder ikke minst i praksisstudiene.

Ved Nord Universitet tilstreber vi å jobbe kunnskapsbasert i både teoretiske og praktiske studier. Å jobbe kunnskapsbasert innebærer:

«Å utøve kunnskapsbasert praksis er å ta faglige avgjørelser basert på systematisk innhentet forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap og pasientens ønsker og behov i den gitte situasjonen» (Nortvedt, Jamtvedt, Graverholt, Norheim & Reinart 2012 s. 17)

Å jobbe kunnskapsbasert i praksis er spesielt viktig da de praktiske studiene utgjør en stor del av utdanningen. For å kunne jobbe på denne måten må vi skape gode læringsmiljø og læringsfellesskap som stimulerer til dette. Et godt læringsmiljø og læringsfellesskap krever god oppfølging av studentene i praksis, veilederkompetanse hos praksisveilederne og fellesskap for dialog og refleksjon.

Studentene er spredt på ulike praksissteder i Nordland, noe som gir utfordringer når man skal skape et læringsmiljø og læringsfellesskap i tråd med vår pedagogiske tenkning. Gjennom samarbeid med praksisstedene, organisering av gruppeveiledninger og skriftlige oppgaver har vi forsøkt å skape et godt læringsmiljø preget av nettopp dialog og samhandling for studentene. I følge Dysthe (2010) er det å skrive en viktig læringsstrategi, og å skrive fagtekster innebærer å skrive seg inn i en fagkultur. Ved sykepleierutdanningen er skriving viktig for å utvikle studentenes evner til å reflektere, samarbeide, samt for å forberede dem til arbeidslivet. Gjennom bruk av gruppeveiledning og gruppeoppgaver har studentene hatt en arena der de kunne diskutere og dele erfaringer fra praksisfeltet.

Ved oppstart av deltidsstudiet tok vi i bruk ulike digitale verktøy for å gjennomføre slik pedagogisk aktivitet. Imidlertid gjaldt det i hovedsak teoretiske emner i utdanningen. Praksis ble gjennomført etter modell fra heltid både når det gjaldt organisering og pedagogiske metoder.

2.2. Bruk av digitale verktøy

Konnektivisme er læringsteori som viser til ideen om at kunnskap ikke bare er noe som finnes i den enkelte, men i nettverk der digitale tjenester, dokumenter og personer er sentrale komponenter. Den bygger også på et konstruktivistisk syn på læring, men strekker dette læringssynet lengre ved at teknologi og digitale verktøy implementeres som viktige for kunnskapsutvikling i dagens moderne samfunn (Krokan 1012).

Dialog, samhandling og refleksjon er som sagt sentrale aktiviteter for at læring skal skje. Ved vårt deltidsstudium tok vi i bruk vår digitale LMS (Learning Management System - Fronter) til denne type aktiviteter. I følge Dysthe (2002) er dialogen svært sentral i læringsprosessen enten den foregår "face to face" eller gjennom asynkrone web-diskusjoner. Det ble lagt opp til samhandling og refleksjonsaktiviteter både skriftlig og muntlig ved bruk av LMS og Web-konferanse applikasjon (Adobe Connect). Vi erfarte at digitale verktøy kan være hensiktsmessig for å skape gode lærings situasjoner. Dette støttes i forskning på området. (Jfr. Dysthe 2002, Manning 2009, Guhde 2010, Olofsson et. al. 2011)

Gjennom våre erfaringer med deltidsstudiet så vi at gode lærings situasjoner ble skapt, og studentenes akademiske resultater var på samme nivå som hos heltidsstudentene. Men det

krevde en målrettet organisering, og gjennomføring fra skolens side, for at studentene kunne nå sitt læringsutbytte knyttet til de ulike emnene. Disse erfaringene med studiet motiverte oss til å se på muligheten for å bruke digitale verktøy også i praksis for å skape et godt læringsmiljø.

3.0. PROSJEKTET «Fleksibilisering i praksisstudier ved sykepleierutdanningen»

Prosjektet var finansiert av Norgesuniversitetet (NUV) og Nord Universitet. Prosjektet var et samarbeidsprosjekt mellom Nord og noen praksiskommuner i Nordland, og strakk seg over 3 år. Kommunene som deltok var Hamarøy, Andøy, Steigen, Fauske, Hattfjelldal, Alstadhaug, Meløy, Brønnøysund, Røst og Bindal. De ulike kommunene var deltagende i ulik grad i form av antall praksisperioder og studenter. Et par av kommunene deltok gjennom hele prosjektet. Det ble søkt Helse- og omsorgsdepartementet om aksept for at universitetets tilstedeværelse i praksisfeltet i hovedsak skulle foregå ved bruk av digitale verktøy i prosjektperioden. Søknaden ble innvilget.

Hovedmålet med prosjektet var å gjøre praksisstudiene mer fleksible med tanke på å rekruttere studenter til sykepleierutdanningen, at flere fullfører studiet, samt bidra til flere utdannede sykepleiere fra distriktene. Sentralt her var å sikre kvaliteten på tilbudet gjennom å skape gode læringssituasjoner og bedre samhandlingen mellom studenter, praksisfelt og universitetet. Implisitt her lå et ønske om å bidra til økt veilederkompetanse hos praksisveilederne, samt å rette fokus mot å jobbe forskningsbasert.

Nord Universitet har over mange år hatt et godt samarbeid med flere av kommunene i Nordland, noe som bekreftes i NOKUT rapport 2012b. Intensjonen med prosjektet var å ivareta dette samarbeidet, samt trekke inn flere kommuner som aktuelle praksissteder. En utfordring for samarbeidet var store avstander mellom universitetets studiesteder og kommunene. Hvordan da tilrettelegge for et godt samarbeid og kvalitativt gode praksisplasser? En mulig løsning for oss var å utvikle en veiledningsmodell som ivaretar målene, samt møter universitetets, studentenes og praksisfeltets ønsker og behov. En veiledningsmodell der utstrakt bruk av digitale verktøy skulle bidra til å skape en arena som fremmer samhandling og et godt læringsmiljø. Føringer i rammeplanen, læringsutbytte og vår pedagogiske profil skapte utfordringer når digitale verktøy skulle implementeres i pedagogiske aktiviteter – for eksempel vurderinger knyttet til programdesign, valg av relevante digitale verktøy og pedagogiske aktiviteter på nett (Dillern 2013).

I veiledningsmodellen planla vi å ta i bruk e-Campusverktøyene (Adobe Connect, Camtasia Relay og Mediasite), samt LMS (Fronter). Vi så for oss at verktøyene kunne brukes både til informasjonsdeling og pedagogiske aktiviteter som forelesninger, veiledningssamtaler, samarbeidsmøter, skriftlig oppgaver, diskusjonsforum med mere. Modellen ønsket vi å prøve ut i flere praksisperioder gjennom prosjektperioden, slik at den kunne evalueres og justeres underveis. Evalueringene underveis skulle skje gjennom gruppesamtaler på nett med deltakerne i prosjektet, samt gjennom spørreskjema på nett. Erfaringene fra prosjektet ville bli delt på konferanser, og gjennom blogg og skriftlige rapporter.

3.1. Pilot våren 2014

Våren 2014 gjennomførte vi en pilot i prosjektet, der vi ønsket å prøve ut veiledningsmodellen i to kommuner i Nordland (Hamarøy og Andøy), og evaluere denne.

Visedekan ved vårt fakultet gjennomførte møter med ledere i kommunehelsetjenesten, der tema var planlegging og gjennomføring av prosjektet. Sentralt her var tilrettelegging for bruk av digitale verktøy på studentens respektive praksisplasser (brannmur, pc, kamera og headset), samt forpliktelser knyttet til oppfølgingen av våre studenter. Det ble skrevet samarbeidsavtaler med disse kommunene der ansvaret ble fordelt. Det ble også skrevet en samarbeidsavtale med KOLT (Kompetansesenter for læring og teknologi ved Nord Universitet) som skulle bistå med opplæring og support for universitetets veiledere, samarbeidspartnere i kommunene og studenter.

Studentene som deltok i piloten startet i en 8 ukers praksis i kommunehelsetjenesten (sykehjem og hjemmesykepleie) i deres 2.semester. Dette var deres første praksisperiode, og fokus var i hovedsak knyttet til grunnleggende sykepleie (jfr. Studieplan UiN). Hver student ble tildelt en praksisveileder på sin praksisplass. Praksisveileder skulle veilede studenten gjennom praksisperioden, og sammen med universitetets veileder evaluere studenten.

Kontakten mellom praksisveileder, student og universitetets veileder i piloten foregikk via digitale verktøy som Adobe Connect og Fronter. Læringsutbytte og innhold i praksis var tuftet på studieplan for praksis ved bachelor i sykepleie, Nord Universitet. I praksisstudiene følger studentene en læreplan der mål, fokus, prosedyrer og gjøremål for de ulike praksisukene er presentert (vedlegg 9). Dette for å sikre progresjon, samt hjelpe studentene med å jobbe målrettet gjennom hele praksisperioden. I tillegg ble det laget en ukeplan inneholdende ulike pedagogiske aktiviteter som studentene skulle gjennomføre i perioden (fig. 3) Studentene utformet også en egen turnusplan for perioden, der de i hovedsak skulle ha vakter sammen med sin praksisveileder.

I forkant av piloten ble aktuelle studenter plukket ut, og praksisansvarlig ved Nord tok kontakt med disse for å gi dem informasjon. Vi fikk informasjon fra kommunene om hvem som skulle være praksisveileder på den enkelte praksisplass. Praksisveilederne fikk informasjon fra prosjektlederne på e-post. Dette for å sikre at informasjon som var sentral for prosjektet nådde ut til deltakerne (vedlegg 1). Studentene fikk også en e-post med informasjon om prosjektet (vedlegg 2). Deltakerne i prosjektet ble forespurt om å delta i gruppeintervju for å evaluere modellen, og samtykkeskjema ble underskrevet.

Våren 2014 startet 5 studenter opp med denne nye veiledningsmodellen (for innhold i modellen se kap 4.0.) i Andøy og Hamarøy kommune. Praksisperioden var på 8 uker med 3

studenter på sykehjem og 2 studenter i hjemmetjenesten. En student trakk seg fra prosjektet og fire studenter fullførte praksisperioden.

Evaluering av piloten;

Etter endt praksisperiode var det viktig for oss å få tilbakemeldinger fra praksisveilederne, studentene og skolens lærere. Vi gjennomførte gruppeintervju på nett med både praksisveilederne og studentene, samt at skolens lærere skrev ned sine erfaringer i egne notat. De viktigste erfaringene vi gjorde oss var knyttet til logistikk;

- Praksisveilederne ga uttrykk for å ha fått lite informasjon om prosjektet i forkant, noe som resulterte i en vanskelig oppstart og studentene måtte orientere praksisveilederne om prosjektet.
- Informasjon på e-post (vedlegg 1 og 2) ble ikke lest av ulike årsaker som problem med kommunal e-postadresse
- utfordringer knyttet til IKT; Utstyr, nett-tilgang (praksissted og student)
- Mangelfull forankring av prosjektet blant ansatte i kommunene, universitetet og hos studentene
- Ulik digital kompetanse

På bakgrunn av erfaringene fra piloten ble den endelige veiledningsmodellen utformet. Praksisplasser som skulle brukes ble avklart med praksisansvarlig ved Nord, og nye kommuner ble kontaktet for å inngå skriftlige avtaler.

4.0. VEILEDNINGSMODELLEN

Nord Universitet, studiested Helgeland, har høstet god kritikk fra studentene for deler av sine praksisstudier. Bl.a. har leder i NSF student Kine Bentzen vist til Nord Universitet som en rollemodell for andre skoler når det gjelder gjennomføringen av praksis (Hofstad 2013).

Erfaringer fra vår Bachelor i sykepleie, og vår pilot, har dannet grunnlag for utarbeidelsen av en veiledningsmodell som skaper mer fleksible løsninger i valg av praksissted.

Veiledningsmodellen er gjennomført i 6 praksisperioder. 39 studenter (deltid/heltidsstudiet), 46 praksisveiledere og 6 av universitetets veiledere har deltatt i prosjektet. Alle studentene har bestått sin praksis.

- Vår 2014. Gjennomføring av pilot i en praksisperiode. 4 studenter i Hamarøy og Andøy
- Vår og høst 2015. Gjennomføring av veiledningsmodellen i 3 praksisperioder. 22 studenter fordelt på følgende kommuner: Andøy, Alstadhaug, Brønnøysund, Hamarøy, Hattfjelldal, Meløy og Steigen.
- Vår 2016. Gjennomføring av veiledningsmodellen i 2 praksisperiode. 13 studenter fordelt på følgende kommuner: Røst, Bindal, Fauske og Hamarøy.

4.1. Digitale verktøy

Det finnes mange ulike digitale verktøy til informasjonsdeling og pedagogisk bruk. Ved Nord Universitet hadde man flere verktøy som kunne vært aktuelle for vår veiledningsmodell. Nord Universitet brukte Fronter som sin digitale læringsplattform, slik at her var valget allerede gjort. Det samme gjaldt opptaksprogramvare (til podcast/videopresentasjoner), der tidligere innkjøpt utstyr og kompetanse hos fagpersonalet var knyttet til E-Campus verktøyene Mediasite og Camtasia Relay. Når det gjelder web-konferanse applikasjon hadde vi mulighet til å velge mellom Adobe Connect (AC) og Skype. Her falt valget på AC fordi vi hadde gode erfaringer ved bruk til AC til møter, undervisning, opptak og veiledning, spesielt fra vårt deltidsstudium. Det å kunne opprette grupperom, gi begrenset tilgang, samt å kunne lenke disse i Fronter, gjorde valget enklere. Designet i AC passet også vårt behov i forhold til gruppemøter.

Learning Management System (LMS) - Fronter

Et av verktøyene som har hatt en sentral plass i veiledningsmodellen er Fronter. I prosjektet ble studenter, praksisveiledere, universitetets veiledere og prosjektledere gitt tilgang til et eget opprettet Fronterrom.

I forkant av piloten designet vi et Fronterrom for prosjektet. Ifølge Munkvold m.fl. (2008) er faglærers tilrettelegging av innhold, samt studenters deltakelse viktig for å skape et godt

læringsmiljø i et LMS. Dette innebærer at organiseringen må være konsekvent og kommunikasjonen må være strukturert og tydelig. Innholdet må oppleves som spennende og relevant for studenter og praksisveiledere.

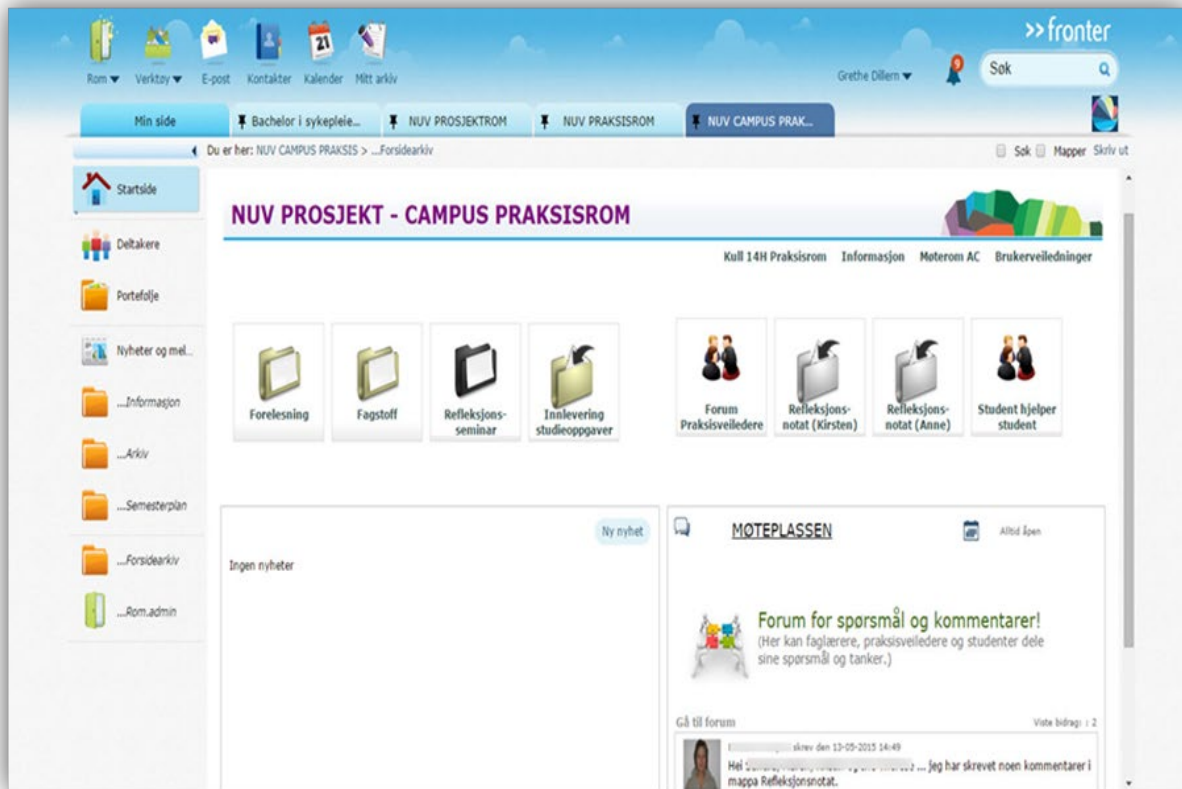

Fig. 1: Prosjektrom på Fronter

Fronterrommet som ble designet til veiledningsmodellen inneholdt ulike verktøy for å skape et godt læringsmiljø for studentene i praksis. Her kunne man finne;

- Mapper for fagstoff og forelesninger der studenter og praksisveiledere fikk tilgang til nettforedlesninger knyttet til faglige tema og veiledning/veilederrolle. Her kunne de også finne lenker til artikler og film/forelesninger fra ulike nettsteder (f.eks You-Tube).
- Mapper med ulik type informasjon, både av faglig og praktisk karakter (vedlegg 3,4,5,6,7,8 og 9).
- Innleveringsmapper for refleksjonsnotat og studieoppgaver. Når det gjaldt refleksjonsnotatene, hadde medstudenter (grupper 4-6 studenter) og praksisveiledere tilgang til innleverte notat.
- Diskusjonsforum som en møteplass for studenter, praksisveiledere og universitetets veileder.
- Diskusjonsforum for praksisveiledere, der studentene ikke hadde tilgang. Dette for å prøve å få i gang en dialog omkring veiledning med de ulike praksisveilederne.

- Lenker til ulike møterom på AC for dialog mellom studenter, universitetets veiledere og praksisveiledere.

Adobe Connect (AC)

Web-konferanseapplikasjoner kan være et godt pedagogisk redskap for å delta i samtaler og diskusjoner på nett. En forutsetning er at man har kompetente moderatorer som kan skape en strukturert arena som motiverer til diskusjon og kritisk tenkning blant studentene (Howland, Jonassen, & Marra, 2014). Vi valgte å bruke AC på grunn av designet og tidligere erfaringer. Grensesnittet i AC muliggjør å ha fremme dokumenter samtidig som vi ser deltakere og chatfelt (fig 2). Dette gir moderator en bedre oversikt under møtet enn for eksempel ved bruk av Skype. Adobe Connect har derfor vært vårt møterom og samarbeidsarena under gjennomføringen av veiledningsmodellen. Verktøyet ble brukt til;

- Oppstarts- og evalueringssamtaler med student, praksisveileder og universitetets veileder.
- Møter i veiledningsgrupper bestående av 4-6 studenter og universitetets veileder.
- Refleksjonsseminar bestående av flere studentgrupper og universitetets veiledere.

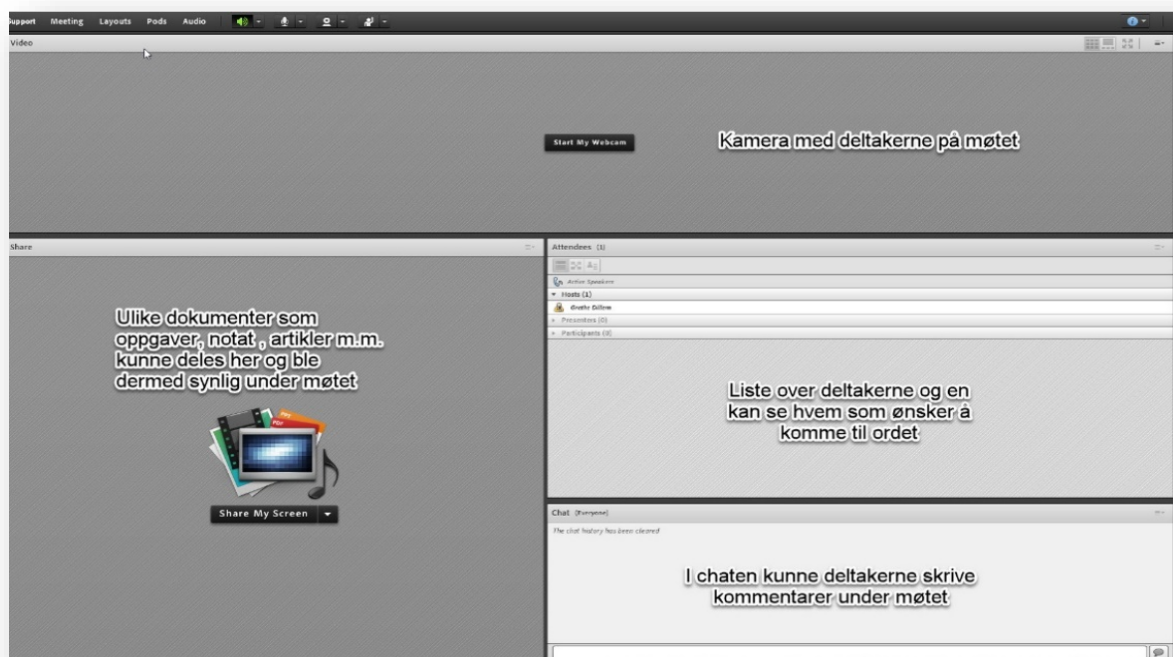

Fig. 2: Møterom på Adobe Connect

4.2. Pedagogiske aktiviteter på nett

Ved Nord Universitet anvender vi læreplaner, som er tuftet på studieplan, når vi gjennomfører de praktiske studiene. Læreplanen konkretiserer ukefokus og læringsutbyttene for den

aktuelle praksis. Hensikten er å hjelpe studentene med deres progresjon, holde fokus på læringsutbyttene, samt strukturere praksisperioden. I vår veiledningsmodell anvender vi også denne læreplan (vedlegg 9), og under følger en oversikt over fokusområder og aktiviteter i veiledningsmodellen (fig. 3). I forkant av praksisperioden deles studentene inn i grupper på 4-6 studenter som skal jobbe sammen i de ulike aktivitetene.

Uker	Uke 1	Uke 2	Uke 3	Uke 4	Uke 5	Uke 6	Uke 7	Uke 8
Hovedfokus	Bli kjent, personlig hygiene, smittevern	Bli kjent, personlig hygiene, smittevern	Måltider og ernæring, eliminasjon	Aktivitet og hvile. Samhandling og kommunikasjon	Medikament håndtering	Geriatrisk sykepleie i hjemmetjenesten eller sykehjem	Hjemmetjenesten, sykehjem som arbeidsplass	Egen yrkesutøvelse
Aktiviteter	Oppstart samtaler på AC	Innlevering av refleksjonsnotat på onsdag, respons fra <u>medstudenter på fredag</u>	Gruppeveiledning på AC	Midtveis-evaluering på AC	Innlevering av refleksjonsnotat på <u>onsdag</u> , -respons fra medstudenter på fredag	Gruppeveiledning på AC Innlevering av studieoppgave	Refleksjonsseminar	Slutt-evaluering på AC

Fig. 3. Oversikt over aktiviteter i veiledningsmodellen

Startsamtale og evalueringssamtaler

Rammeplanen (2008) viser til at studentene skal ha veiledede praksisstudier for å oppnå optimal yrkeskompetanse og kunne møte pasientens og samfunnets behov for sykepleie. En forutsetning her er at studentene får jevnlig veiledning, oppfølging og vurdering. Nord Universitet ivaretar dette gjennom blant annet start- og evalueringssamtaler.

Startsamtale er en aktivitet som blir gjennomført i løpet av første eller andre uke i praksis der universitetets veileder, praksisveileder og student er til stede. Denne samtalen foregår på nett via AC, og tar utgangspunkt i studentens ståsted og tidligere erfaringer. Møtet har til hensikt å avklare forventinger, utdype innhold i studieplan og læreplan, samt konkretisere læringsutbyttene i tråd med studentens ståsted. I forbindelse med veiledningsmodellen ble det utarbeidet et dokument (vedlegg 4) som beskriver hvilke temaer som tas opp under samtalen. I det samme dokumentet ble det lagt ved en egenpresentasjon, der studentene blir bedt om å forberede seg til samtalen. Vi så det som hensiktsmessig at startsamtalene hadde en mest mulig forutsigbar og lik form, da det vil kunne gi studentene mer trygghet i situasjonen.

Midtevaluering blir gjennomført i løpet av fjerde eller femte uke av praksis. Denne foregår også på AC og universitetets veileder, praksisveileder og student deltar. Evalueringen starter med at studenten oppsummerer de første ukens læringsaktiviteter og hva han/hun har lært i forhold til læreplan og studieplanens læringsutbytte. Deretter vurderer praksisveileder og universitetets veileder studentens ståsted, så langt i praksis, og mål blir satt for resten av praksisperioden. Dette nedtegnes i fellesskap i et eget vurderingsskjema, utformet av fakultetet, og signeres av alle.

Sluttevaluering gjennomføres i studentens siste praksisuke og foregår også på AC. Evalueringens form og fokus er identisk med midtevalueringen, og studentens måloppnåelse for hele praksisperioden beskrives. Vurderingsskjema ferdigstilles, karakteren bestått/ikke bestått settes og dokumentet signeres av alle.

I enkelte situasjoner kan det være nødvendig at universitetets veiledere møter fysisk i praksis, det kan handle om studenter med behov for en annen type oppfølging, for eksempel ved fare for ikke bestått praksis. I slike situasjoner må universitetet gjøre en individuell vurdering.

Gruppeveiledninger

Gruppeveiledning er en metode som vi har lang erfaring med fra våre heltidsstudier. Det nye i vår veiledningsmodell er at møtene gjennomføres på nett (AC). Forskning viser at aktiviteter på nett kan fremme kritisk tenkning og refleksjon (jfr. Dysthe 2002, Guhde 2010, Guiller et.al 2008, Olofsson et.al. 2011). Og nettopp aktiv og kritisk tenkende studenter er en viktig del av kvalitetssikringen, og en nødvendighet for å bidra til at studentene når sitt læringsutbytte. Dysthe (2001) og Manning et.al. (2009) trekker fram viktigheten av et læringsfellesskap preget av dialog og refleksjon for at kvaliteten på læringsprosessen skal bli best mulig.

Vi gjennomfører 2 gruppeveiledninger i løpet av praksisperioden på 8 uker og 3 gruppeveiledninger i praksisperioden på 10 uker, hvor studentgruppen og universitetets veiledere deltok. Intensjonen er at refleksjonen i gruppen skal være en prosess som fører til ny forståelse og innsikt gjennom å se tilbake på konkrete situasjoner, opplevelser, samtaler eller observasjoner i praksis. Innholdet i gruppeveiledningsmøtet er todelt. Første del av møtet inneholder refleksjon over et forhåndsbestemt tema. Universitetets veileder legger ut på Fronter en relevant video/podcast knyttet til pensum og læringsutbytte i forkant av møtene. Det er forventet at studentene møter forberedt gjennom å ha sett film og lest pensum. I andre del av møtet har vi fokus på studentenes erfaring fra praksis. Her kan studentene presentere erfaringer som de ønsker å dele med medstudenter og veileder. Det er forventet at alle studentene deltar aktivt i refleksjon omkring disse erfaringene. Rammen for møtet er på 2 timer, og foregår på grupperom på Adobe Connect. (vedlegg 8)

Refleksjonsnotat med respons

I følge Schön (2001) er refleksjon en prosess der en yrkesutøver bygger opp sin kompetanse i møte med komplekse og uforutsigbare praksiser. Manning et.al. (2009) viser til at å reflektere over egne erfaringer knyttet til praksis kan føre til at studentene får validert egne erfaringer, gjøre dem rustet til å møte nye erfaringer, samt hjelpe dem til å redusere gapet mellom teori og praksis. I sykepleierutdanningen er det å skrive refleksjonsnotat, og presentere disse for medstudenter, et pedagogisk virkemiddel for å fremme studentens refleksjon (Dahl, H. & Alvsvåg, H. 2013). Ved vår utdanning har det vært ulik praksis når det gjelder skriving av refleksjonsnotat og presentasjon av disse for medstudenter. Det har variert mellom de ulike praksisperiodene og studiested. I vår modell ønsket vi å formalisere dette ved å innføre skriving av refleksjonsnotat i alle praksisperiodene. I tillegg skulle studentene dele notatene på Fronter, og gi respons til hverandre, som en del av vårt pedagogiske opplegg.

Bruk av responsgrupper på nett var for oss en ny pedagogisk metode som vi valgte å prøve ut i prosjektet. Aktiv og kritisk tenkende studenter er et av utdanningens mål. Gjennom bruk av responsgrupper blir studentene utfordret til å gi kritiske tilbakemeldinger til sine medstudenter, noe som fremmer deres læringsprosess. Å stille spørsmål til en tekst er en måte å holde teksten levende. Dette kan gi forfatteren nye ideer, og man kan se flere muligheter i teksten (Dysthe, Hertzberg & Løkensgard Hoel 2010). I løpet av praksisperioden skriver derfor våre studenter 2 refleksjonsnotat med utgangspunkt i erfaringer fra praksis, som de publiserer på et diskusjonsforum i Fronter. Dette forumet inneholder kommentarfelt der respons på refleksjonsnotatet legges inn kronologisk av medstudenter og veiledere. Deltakerne i gruppen blir oppfordret til å komme med positive kommentarer, og stille minst 2 spørsmål som kan føre til videre refleksjon. Som hjelpemiddel til aktiviteten bruker studentene refleksjonssirkelen (jfr. Bie 2010), samt et utarbeidet informasjonsskriv (vedlegg 7).

Refleksjonsseminar

Både skriftlig og muntlig refleksjon over problemstillinger fra praksis med tilbakemeldinger fra medstudenter er en viktig pedagogisk metode. Gjennom denne dialogen utvikles en bedre forståelse for teori og praksis (Dysthe 2010, Manning et.al. 2009). Når du skriver, kan du få tilbakemeldinger på ulike stadier i skriveprosessen. Best utbytte av responsen får man ved en kombinasjon av forberedt skriftlig respons og samtale (Dysthe 2010). I følge Mair (2012) og Guhde (2010) fant man at en kombinasjon av skriftlig og muntlig onlinediskusjoner kan brukes for å gi studentene en mulighet til kritisk tenkning og refleksjon.

Vi ønsket en kombinasjon av muntlig og skriftlig aktivitet på nett i vår veiledningsmodell. Dette i form av refleksjonsseminar som vi tidligere hadde prøvd ut i et forskningsprosjekt i samarbeid med lærerutdanningen ved Nord universitet. Hensikten var å få studentene til å reflektere og gi respons på nett gjennom en hel skriveprosess. Studentene bruker en praksisdag til å delta i refleksjonsseminaret. Gruppen består av 4-6 studenter og universitetets

veileder. Deltakerne møter på grupperommet på Adobe Connect om morgenen for en times nettmøte. Der presenterer studentene erfaringer fra praksis som de ønsker å skrive sin refleksjon om. Under nettmøtet deler medstudenter og veileder muntlig sine tanker omkring deres erfaring. Etter nettmøtet jobber studentene hver for seg med en skriftlig refleksjon over sitt tema og publiserer dette på Fronter (forum) noen timer senere. Studentene gir deretter hverandre respons på det skriftlige materialet. På slutten av dagen gir universitetets veileder tilbakemelding til alle studentene i gruppen, både på refleksjonsnotat og respons. I etterkant leverer studentene et notat der de reflekterer over erfaringen ved å delta i seminaret (vedlegg 6).

Studieoppgaver

Studentene skal i løpet av praksisperioden levere inn 2 studieoppgaver. Disse er obligatoriske, og skal være godkjent for å få bestått praksisperioden. Den første oppgaven handler om sykepleiedokumentasjon der studenten tar utgangspunkt i en pasient, utarbeider en datasamling, en plan for oppfølging av pasienten, samt gi en faglig begrunnelse for sentrale sykepleietiltak. Det forventes også at studenten skal bruke vitenskapelige artikler for å underbygge valg av tiltak. Den andre studieoppgaven er deltakelse i og innlevering av refleksjon etter refleksjonsseminaret. Studenten gis skriftlig tilbakemelding fra universitetets veileder på begge studieoppgavene (vedlegg 5).

Etter flere gjennomføringer av veiledningsmodellen med små endringer underveis endte vi opp med følgende forslag til veiledningsmodell (fig. 4). Denne modellen lå til grunn ved de siste gjennomførte praksisperiodene og ble også evaluert av deltakerne i prosjektet.

Veiledningsmodellen - innhold;

- Veiledningsmodellen gjennomføres i tråd med studieprogrammet ved utdanningen. (praksissted, varighet, frammøteregele, regler for bestått/ikke bestått m.m.)
- Rom på LMS tilpasset veiledningsmodellen inneholdende informasjon, læringsressurser i form av forelesninger om veiledning i praksis, relevante artikler og arenaer for samhandling
- Start samtaler synkront på web-konferanseapplikasjon der student, universitetets veileder og praksisveileder deltar. Studentene får et skjema med momenter som skal tas opp under samtalen.
- Pedagogiske aktiviteter som fremmer fag, refleksjon og samhandling mellom studentene;
 - Refleksjonsseminar der studentene samhandler synkront og asynkront i grupper. Aktivitetene gjennomføres på LMS og web-konferanseapplikasjon. Universitetets veileder fungerer som moderator og gir kommentarer på refleksjon og respons.
 - Refleksjonsnotat skriftlig på LMS (asynkront) med respons fra medstudenter og praksisveilederne.
 - Gruppeveiledninger bestående av 4-6 studenter der tema og erfaringer fra praksis diskuteres og reflekteres over. Ved tema klargjøres disse i forkant av universitetets veileder. Møtene må ha en tydelig struktur, og veileder fungerer som moderator. Veiledningene gjennomføres synkront på web-konferanse applikasjon.
 - Studieoppgaver som leveres skriftlig på LMS og gis skriftlig eller muntlig tilbakemelding fra universitetets veileder. Universitetet lager oppgavetekstene til studieoppgavene, og disse regnes som en del av vurderingsgrunnlaget ved evalueringene. Oppgavene må være godkjent for at studentene skal få bestått praksis.
- Midt- og sluttevalueringer synkront på web-konferanseapplikasjon. Student og praksisveileder fyller ut evalueringsskjema og sender dette på e-post til veileder i forkant av samtalen. Under samtalen ferdigstiller universitetets veileder skjema.
- Studentene oppfordres til å møtes på nett og dele erfaringer/ulike problemstillinger utenom de aktiviteter som er styrt av universitetet.

Fig. 4. Veiledningsmodellen

5.0 ERFARINGER MED VEILEDNINGSMODELLEN

I løpet av de tre årene vi prøvde ut veiledningsmodellen har vi høstet mange ulike erfaringer. Erfaringer tuftet på egne observasjoner, uformelle samtaler, evalueringssamtaler i gruppe med deltakerne, samt evaluering ved bruk av Questback spørreskjema på nett. Samtidig med at prosjektet pågikk startet vi også et forskningsprosjekt knyttet til bruk av digitale verktøy i praksis. Vi intervjuet 20 av deltakerne i prosjektet, og er i gang med analysen av de ferdig transkriberte intervjuene. I forbindelse med denne prosessen har det kommet frem utsagn fra informantene som nok vil påvirke vår tolkning av erfaringene. I arbeidet med prosjektet utkrystalliserte det seg noen tema som vi presenterer i oversikten under, (fig. 5) og som danner grunnlaget for strukturen i vår presentasjon av erfaringene.

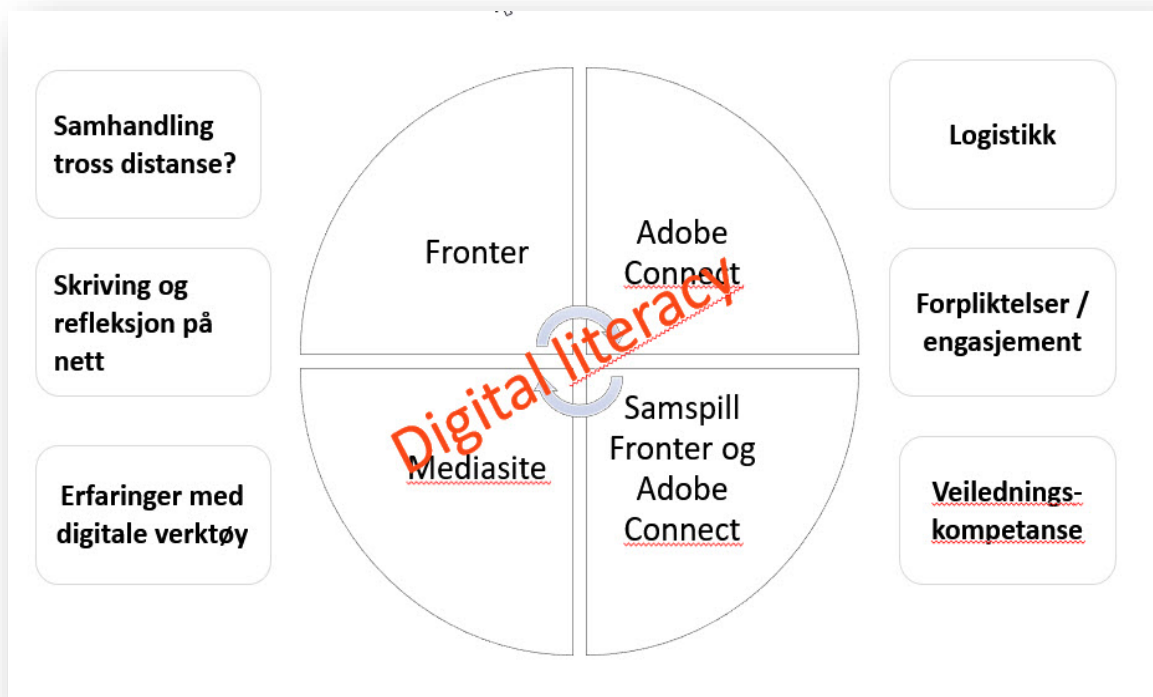

Fig. 5. Erfaring med veiledningsmodellen delt inn i kategorier

5.1. Logistikk

En stor utfordring i forbindelse med veiledningsmodellen har vært knyttet til logistikk. Her tenker vi særlig på organisering av praksis, rammebetingelser som for eksempel IKT utstyr og informasjonsflyt.

Som en del av planleggingen ble det skrevet ulike informasjonsskriv til lederne i kommunene, praksisveilederne og studentene. Informasjonen ble tilpasset de enkelte gruppernes behov og sendt ut på e-post og lagt ut på Fronter. Formidling av tydelig og nøyaktig informasjon er særlig viktig i forbindelse med studier der digitale verktøy brukes. Fagpersonalet og studentene møtes ikke fysisk i forkant av praksis, slik at eventuelle uklarheter kan diskuteres. Erfaring fra nettstudier viser at nettstudenter er avhengig av god struktur og forutsigbarhet på studiet for å oppleve læringsmiljøet på nett som godt (Munkvold m.fl. 2008, Krokan 2012). Da hovedvekten av kommunikasjon mellom fagpersonalet, praksisveilederne og studentene i veiledningsmodellen foregikk på nett, må man kunne anta at struktur og forutsigbarhet ble oppfattet som svært viktig også for deres læringsmiljø. Dette ble vektlagt i planleggingsarbeidet i forkant av praksis. Imidlertid opplevde vi ved oppstartsamtalene at flere av deltakerne ikke hadde mottatt vår informasjon, noe som overrasket oss. Noen av årsakene til at informasjonen ikke nådde fram, eller ble lest, var knyttet til distribusjon av informasjonen, og/eller innholdet i informasjonen. Tilbakemeldingene fra deltakerne var at de savnet noe informasjon, og at deler av informasjonen var for lite tydelig og konkret. Dette var viktig tilbakemelding for oss, og førte til revidering av informasjonsmaterialet i forkant av neste praksisperiode. Da vi sendte ut informasjonsmaterialet på e-post til praksisveilederne brukte vi deres kommunale e-post adresse på oppfordring fra lederne av helsetjenesten i de aktuelle kommunene. Det viste seg imidlertid at flere av praksisveilederne ikke benyttet seg av den kommunale e-post adressen, men hadde en privat. Dermed ble e-posten ikke lest. Ved neste oppstart i praksis sendte vi derfor en SMS til praksisveilederne med påminnelse om tilsendt e-post, samt at vi etterspurte lesebekreftelse av e-posten. Vi ønsket med dette å sikre at informasjon nådde alle mottakerne. Til tross for at både SMS og e-post ble sendt til praksisveilederne erfarte vi at noen fortsatt ikke leste e-posten. Hva årsaken til dette var, har vi ikke et entydig svar på. Noen av praksisveilederne ga uttrykk for at travle arbeidsdager førte til lite tid til å lese e-post, og at det var lite ønskelig å bruke fritid til slike aktiviteter.

En annen utfordring vi støtte på var sein oversikt over hvilke studenter og praksisveiledere som skulle delta i prosjektet, noe som forsinket planleggingen og formidlingen av informasjon. Vi mottok en oversikt over studenter og praksisplasser fra praksislederne ved fakultetet, men disse var ikke klar før kort tid før studentene skulle ut i praksis. Dette kan blant annet skyldes seine resultater fra eksamen som avgjør om den enkelte student får starte i praksis eller ikke. Vi erfarte også at oversikt over navn på praksisveilederne fra avdelingslederne var sent tilgjengelig. Det kan være utfordrende å få slike lister klar i god tid grunnet praktiske årsaker som sykepleiemangel, turnusendringer, ferier med mere.

I forkant av praksisperiodene ble det avtalt med de samarbeidende kommunene at de skulle stille med nødvendig IKT utstyr for gjennomføring av modellen vår. Herunder tilgjengelig PC, headset, kamera, samt god nettilgang. Erfaringene herfra var svært varierte. Noen kommuner hadde lagt alt til rette, slik at samhandlingen mellom universitet, student og praksissted fungerte godt. Enkelte kommuner stilte med nødvendig utstyr, men nettilgangen var ikke

tilfredsstillende, noe som skapte store utfordringer. Noen av kommunene hadde ikke lagt til rette med nødvendig utstyr. Løsningene ble at studentene stilte med egen PC, at samhandling ble gjennomført på telefon ved dårlig nett-tilgang, og at universitetet kjøpte inn noe IKT utstyr (headset, kamera) som studentene kunne bruke ute i praksisfeltet. Noen av deltakerne etterlyste mer brukerstøtte i forhold til IKT utstyr og programvare. Enkelte dataansvarlige i kommunene var ikke informert om behovet for utstyr og støtte, noe som først falt på plass et stykke ut i praksisperioden. Dette hadde medført forsinkelser når det gjaldt tilgang og tilgjengelighet til læringsressursene på LMS. Det hadde også skapt en del problemer ved gjennomføring av møtene på Adobe Connect.

Logistikken fungerte bedre etter hvert utover i prosjektperioden, særlig i de kommunene som deltok i flere praksisperioder. Et unntak her var kommuner med dårlig nett-tilgang. Denne problemstillingen kunne ikke kommunene løse på kort sikt, og ble dermed ikke delaktig videre utover i prosjektet.

5.2. Forpliktelser / Engasjement

Et godt samarbeid med praksisfeltet, både kommunen og de enkelte praksisstedene, er vesentlig for å kunne skape gode praksisplasser og et godt læringsmiljø. Forskning viser blant annet at avdelingsleder har en viktig rolle i utviklingen av sykepleierstudentenes læringsmiljø på sykehjem (Aase, 2019).

Vi erfarte i prosjektet at informasjon, og avsatt tid til veiledningsoppgavene, ikke ble formidlet til alle praksisveilederne. Her hadde avdelingslederne en viktig rolle. Kontakten mellom universitetet og kommunene foregikk på et overordnet nivå, og ikke direkte med avdelingslederne. Vi ser i etterkant at universitetet, via for eksempel praksisleder, bør ha en slik direkte kontakt for å sikre bedre kommunikasjon med den enkelte avdeling.

De samarbeidsavtalene som ble inngått i forkant mellom ledelsen ved universitetet og kommunene ble fulgt opp i varierende grad. Mangelfull forankring av prosjektet i universitetet og kommunene kan være en mulig årsak. Konsekvensene ble for eksempel at tildeling av praksisplassene ble forsinket, nødvendig IKT utstyr ble ikke gjort tilgjengelig, veiledningsressurs ikke avklart, og praktisk informasjon til deltakerne kom sent ut. For eksempel skulle den enkelte praksisveileder få ekstra tid til å gjøre seg kjent med veiledningsmodellen. Det vi opplevde var at praksisveilederne ikke var informert om dette, og hadde dermed ikke gjort avtale med avdelingsleder om frikjøpt tid. En av praksisveilederne var tydelig på at han ikke ønsket å bruke av sin fritid til å gjøre seg kjent med modellen, og hadde på eget initiativ forhandlet tid til dette. Manglende avsatt tid kan være årsaken til at noen av praksisveilederne var lite forberedt da de møtte studentene første dag i praksis. Flere praksisveiledere hadde ikke fått informasjon om at studentene ikke skulle veiledes på den

ordinære veiledningsmodellen fra Nord universitet. Manglende kjennskap til prosjektets veiledningsmodell hos en del av praksisveilederne førte til et redusert engasjement for prosjektet ved oppstart av praksis. Dette ble synliggjort ved at flere ikke logget seg på Fronter og overlot til studentene å holde dem oppdatert i forhold til de pedagogiske aktivitetene i modellen.

Prosjektets forankring hos studentene var også av en varierende art. Noe skyldtes at enkelte ikke var spurt i forkant av praksis om å delta i prosjektet, og mottok informasjon om prosjektet fra prosjektlederne kort tid før oppstart i praksis. Denne forespørsel skulle kommet i forkant av tildeling av praksisplass. Imidlertid valgte de fleste å delta i prosjektet etter at de hadde fått tilstrekkelig informasjon. Kun en student valgte å trekke seg fra prosjektet.

Også blant universitetets veileder var det ulikt engasjement. Noen var veldig engasjert, og satte seg inn i informasjonsmaterialet og læringsressursene som var lagt ut på Fronter. Imidlertid ble noen av universitetets veiledere tildelt studenter i prosjektet av praktiske hensyn, framfor engasjement knyttet til prosjektet. De fortalte om manglende kunnskap og erfaring med bruk av digitale verktøy, som veiledningsmodellen la opp til, og valgte å bruke e-post, telefon og personlig oppmøte i praksis fremfor digitale verktøy.

For å skape et forpliktende engasjement hos både studenter, universitetets veiledere og praksisveiledere er det viktig å gi tilstrekkelig informasjon i forkant av deres valg om å delta. Etter hvert som logistikken i prosjektet ble forbedret, utviklet det seg et større engasjement hos deltakerne.

5.3. Veiledningskompetanse

Praksisveilederens veiledningskompetanse var også en sentral faktor i vårt prosjekt for å kvalitetssikre studentenes læring. I planleggingsmøtene med ledelsen ved vårt fakultet ble det bestemt å etterspørre praksisveiledere med veiledningserfaring og noe erfaring i bruk av digitale verktøy. Vi erfarte tidlig i prosjektet at denne erfaringen var av varierende karakter. Noen hadde vært på dagskurs i veiledning ved universitetet. Andre hadde ingen form for veiledningskurs, men hadde erfaring med veiledning av sykepleiestudenter i praksis. Noen få hadde svært lite erfaring med rollen som praksisveileder.

Caspersen og Kårstein (2013) viser til ulik forståelse i praksisfeltet (studenter, praksis og utdanningen) når det gjelder innhold i veiledningen, veilederrollen med mere. Dette innvirker negativt på kvaliteten på praksis, og viser behov for opplæring. Vi har erfart at det i et travelt helsevesen kan være vanskelig å få formidlet denne forståelsen ut til de enkelte praksisveilederne. Det kan også være økonomisk utfordrende for kommunene, å sende sine praksisveiledere til Bodø, Stokmarknes eller Mo i Rana for å delta på praksisveilederkurs. Slik

vi ser det, legitimerer dette behov for et tilbud om veilederundervisning på nett, som er tilgjengelig for praksisveilederne når de har tid og anledning. Asynkrone nett- og studioforelesninger ser vi kan være et kvalitetsfremmende tiltak. Vi bestemte oss derfor å få produsert fire nettførelsesninger der tema knyttet til veiledning og veilederrollen var sentrale. Disse nettførelsesningene produserte førstelektorene Kirsten Frøysa og Aase Møllersen ved Nord universitet. Disse ble deretter publisert på prosjektets Fronterrom. Ved å gjøre nettførelsesningene tilgjengelig for deltakerne hadde vi et ønske om å bidra til deres veiledningskompetanse – men det viste seg at forelesningene ble lite sett. En av praksisveilederne gav uttrykk for at om hun hadde fått tilgang til forelesningene på e-post eller via Facebook ville det vært enklere. En annen årsak kan være at flere av praksisveilederne var erfarne som veiledere, og kanskje ikke ønsket eller hadde behov for å bruke tid på forelesningene. Noen hadde vært på veiledningskurs i regi av Nord tidligere. En praksisveileder etterspurte mer veiledning fra universitetet, men hadde ikke benyttet seg av tilbudet på Fronter.

En annen pedagogisk gevinst av forelesningene var at de også var tilgjengelig for studentene. Gjennom å gi dem tilgang til forelesningene ville de få kunnskap om veiledning, samt veileders rolle. Sammenfattende forventninger til veiledning i praksis vil styrke kvaliteten på studentenes læring. Ifølge Rousseau, Tønnessen og Nome (2018) fører veiledningsseminar til at praksisveilederne får et faglig utbytte, og en arena for å utveksle erfaring, noe som blant annet kan føre til endringer i deres praksis som veiledere. Deltakerne i prosjektet, som har sett nettførelsesningene, gav uttrykk for at forelesningene førte til større forståelse for veiledningsprosessen og veilederrollen. En av universitetets veiledere var relativt ny i rollen som veileder, og denne veilederen mente forelesningene hadde forberedt henne godt på egen rolle i forkant av praksis.

5.4. Samhandling tross distanse

I et sosialkonstruktivistisk perspektiv er samhandling og dialog sentralt for læring. (jfr. Dyste 2001). Da vi gikk i gang med prosjektet var et av spørsmålene våre om vi i vår veiledningsmodell kunne skape arenaer for samhandling med god nok kvalitet når man ikke møttes ansikt til ansikt. Vi fant en del støtte i forskning for dette (jfr. Dyste 2002, Guhde 2010, Olofsson et.al. 2011, Fehr 2010 m.fl.). Denne forskningen gav oss en trygghet da vi startet utprøving av veiledningsmodellen. Hva erfarte vi så?

Til tross for store avstander gav deltakerne uttrykk for at kontakten og samhandlingen mellom praksis og universitetet fungerte godt. Noen foretrakk at universitetets veiledere møtte fysisk på praksisstedet, og gav uttrykk for at kontakt på nettet ikke erstattet dette. Imidlertid så de nødvendigheten av å bruke digitale verktøy for å kunne gjennomføre praksis i perifere

kommuner. Selv om man brukte digitale verktøy mente de at veiledningsmodellen ivaretok kontakten på en god måte.

Vi erfarte at universitetets veiledere i hovedsak var positive til veiledningsmodellen. Selv om de ikke møtte praksisveileder og student fysisk på praksisplassen, gav de uttrykk for at kontakten hadde vært bra, og de ble etter hvert mer fortrolig med modellen. De mente kvaliteten på samhandlingen var god nok til at de kunne danne seg et bilde av studentens faglige ståsted. En av veilederne hadde lite erfaring i bruk av digitale verktøy i veiledningsøyemed, og opplevde kontakten med student og praksis som utfordrende. Imidlertid mente hun at modellen hadde et godt potensial, dersom man ble mer kjent med modell og verktøy.

Også praksisveilederne var positive til modellen, men noen var litt skeptisk til å bruke digitale verktøy til samhandling. Dette gjaldt særlig i begynnelsen av praksisperioden. En av praksisveilederne hevdet at hun hadde flere møtepunkter med universitetet, og at universitetets veiledere var mer tilgjengelig under denne veiledningsmodellen enn den tradisjonelle. En annen praksisveileder beskrev sin opplevelse av samhandlinga når man brukte nettet som møtearena slik; «*Problemet med Adobe Connect er at du ikke klarer å lese kroppsspråket – det kan jo skyldes at man er litt utrygg med mediet – kanskje det blir bedre etter hvert. At man slapper av – ser mennesket ikke bare teknologien*». Dette viser viktigheten av deltagerens tidligere erfaringer med ulike digitale verktøy. Dersom deltakerne har lite kunnskap og erfaring med digitale verktøy, kan man lett føle seg utrygg og fokus flyttes fra aktivitetens innhold til teknologien. En slik forskyving av fokus vil senke kvaliteten på samhandlingen, og dermed kunne virke negativt inn på læringsmiljøet.

Startsamtale og evalueringssamtaler

I veiledningsmodellen møttes deltagerne på nett for å gjennomføre startsamtaler og evalueringssamtaler. I forkant av startsamtalene laget vi en struktur over innhold i samtalen. For å fremme studentmedvirkning i samtalen er en planleggingsfase der studentene får en innføring i metoden og ikke minst får muligheter til å påvirke vurderingsprosessen viktig (Burner 2011). Gjennom at studentene fikk informasjon om struktur og innhold, og fylte ut en egenpresentasjon, var de mer forberedt og i stand til å påvirke premissene for samtalen og egen praksis.

Tilbakemeldingene fra deltakerne i prosjektet var at samtaler kunne gå tregt i begynnelsen, men at de etter hvert ble mer målrettet – kanskje mer målrettet enn når man møttes fysisk. Når man møttes fysisk på praksisstedet kunne man lettere forstyrres av personalet som kom inn på møterommet, eller at det oppstod situasjoner på avdelingen som medførte at praksisveileder måtte ta pause i samtalen for å hjelpe til på avdelingen. Når samtalen gikk på nett på møterom syntes det som om man ble mindre forstyrret. Kanskje samtalen ble opplevd som mer formell enn ellers? Resultatet var få forstyrrelser under samtaler. Ved fysisk

oppmøte på praksisstedet kunne man også oppleve at samtalen gled over til mer hverdagslige tema fremfor student og læringsmiljø. Denne uformelle samhandlingen hadde en funksjon ved at man ble bedre kjent, og mer trygg på hverandre. Da startsamtalet kun varte en time, var det imidlertid begrenset hvor kjent man kunne bli. Et større fokus på studentens læringsmiljø mener vi veier opp for manglende uformell samtale, selv om vi ser fordelene ved å bli mer kjent og trygg på hverandre. Vi mener også at jo mer erfaren deltakerne blir med bruk av digitale verktøy, jo mer komfortabel blir man i situasjonen, og dermed mer trygg på hverandre. Dette vil kunne bidra til bedre kvalitet på samhandlingen på sikt.

Erfaringene fra evalueringssamtalene var svært likt startsamtalene. Tilbakemeldingene fra universitetets veiledere var at de følte seg trygg på det faglige grunnlaget for vurdering av studentene, selv om evalueringen foregikk på nett. Dette begrunnet de med innsynet de fikk i studentenes faglige utvikling gjennom å lese studentenes refleksjonsnotat med respons, studieoppgavene, samt refleksjonsseminar. Fordelen med redusert reisevirksomhet, og dermed mer ro omkring samtalene, veide i deres øyne opp for manglende fysisk oppmøte. Noen av studentene og praksisveilederne ønsket at universitetets veileder skulle være til stede i praksis på minst et av møtene. Da ville de blitt bedre kjent, og følt seg tryggere i forhold til møtene på nett. Imidlertid mente de likevel at nettmøtene hadde vært såpass positivt, at bruk av nettet til slike møter var faglig forsvarlig. Alle deltakerne var av den oppfatning at denne måten å samhandle på hadde et fremtidig potensial som veiledningsmodell. Det viktigste var at studentene kunne tilbys praksis i sin hjemkommune.

Gruppeveiledning

En viktig premiss i gruppeveiledningsmøtene var at studentene møtte forberedt både når det gjaldt pensum og eventuelle podcast/video som var gjort tilgjengelig i forkant av møtet. Det var også vesentlig at studentene hadde tenkt igjennom situasjoner/erfaringer fra egen praksis som kunne diskuteres og reflekteres over i møtet. I følge Guhde (2010) er en kombinasjon av online diskusjoner og pasientsimulering en mulighet for studentene til å utvikle kliniske problemløsningsevne og kritisk tenkning. Det gir dem et innblikk i deres fremtidige virke som sykepleiere.

Målet med gruppeveiledningene var ikke bare knyttet til studentenes faglige utvikling, de hadde også en sosial funksjon. I praksisperiodene er studentene geografisk spredt over hele Nordland, og noen er helt alene som student på sitt praksissted. De har dermed få medstudenter som de kan dele erfaringer, refleksjoner og opplevelser med. Når vi vet at dialog og samhandling er vesentlig for å skape læring og et godt læringsmiljø ble dette en viktig aktivitet. Hvilke erfaringer gjorde vi oss? Møtte studentene forberedt, og greide vi å skape de gode diskusjonene i gruppeveiledningene?

Erfaringene fra gruppeveiledningene var i hovedsak positive. Universitetets veiledere opplevde at studentene møtte opp til rett tid, de var forberedt, var interessert i å diskutere,

og å dele kunnskap og erfaringer med sine medstudenter. Vi hadde noen tilfeller der studenter møtte uforberedt. Dette ble veldig synlig under møtet, da de ikke evnet å delta i diskusjonen. Ved neste veiledningsmøte møtte der mer forberedt. Gjennom en tydelig struktur på møtene, kan det virke som om møtene ble oppfattet som mer formell og målrettet. En kombinasjon av denne strukturen og at studentene møtte forberedt medførte at de var aktive under møtene.

Flertallet av studentene og universitetets veiledere ga uttrykk for at nettet kunne være en bra arena for faglige diskusjoner og refleksjon. Ifølge en av veilederne skiller ikke veiledning og diskusjoner på nett seg så mye fra fysiske møter. Imidlertid uttrykte flere av deltakerne at en forutsetning for at diskusjonene skulle ha en god flyt var at de følte seg fortrolige med mediet. For eksempel viste det seg at deltidsstudentene behersket denne møteformen bedre enn heltidsstudentene. Noen heltidsstudenter følte i begynnelsen av praksis at nettsamtalene var noe kunstig. De samme studentene opplevde at dette gikk bedre etter hvert, og at diskusjonen fløt noe bedre i sluttet av praksisperioden. I følge Howland et.al. (2014) er nettet godt egnet til diskusjoner og refleksjon dersom studentene er motivert og man har en god moderator i veileder. Dette var noe vi også erfarte. Når møtene var godt planlagt i forkant, og universitetets veileder tok en aktiv moderatorrolle ble diskusjonene mer faglige og studentene bidro mer aktivt.

5.5 Skrivning og refleksjon på nett

Dysthe (2010) viderefører Vygotskys perspektiver og skriver at i tillegg til å snakke er også det å skrive et viktig redskap for læring og tankeutvikling. Skrivning assosieres vanligvis med et middel til å formidle noe til andre. Slik Dysthe fokuserer på skrivning, kan skrivning også forstås som en viktig læringsstrategi. Skrivning hjelper oss både til å se nye sammenhenger og til å avsløre mangel på sammenheng og forståelse. Slik blir skrivning både en individuell og en sosial aktivitet. Når man leser, går man i en indre dialog med forfatteren. Det samme er også tilfelle når vi skriver. Vi skriver alltid til noen, og vi er sånn sett i en indre dialog med den mulige leseren når vi skriver. Når vi deler tekster med hverandre, får vi reaksjoner fra andre på det vi har skrevet. Slik respons er viktige tilbakemeldinger for ytterligere utvikling av egne tanker, ifølge Dysthe. Med andre ord lærer vi både gjennom å lese det andre skriver og gjennom å skrive selv.

Refleksjonsnotat med respons

Våre studenter fikk i oppgave å skrive 2 refleksjonsnotat i løpet av en praksisperiode. De skulle også gi respons på hverandres notater. Målet var å fremme refleksjon, kritisk tenkning, samt gi skrive trening. Hvordan opplevde deltakerne i prosjektet denne aktiviteten?

Studentene skrev refleksjonsnotat på ca. 1 side og gav respons tilsvarende ca. $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ side. De fleste studentene gav gode beskrivelser fra praksis, men refleksjonen omkring praksis var mer

variert. Imidlertid var det stor ulikhet i responsen de gav hverandre. Noen studenter gav respons i form av støtte og evaluering av det faglige innholdet i notatene. Andre gav tydeligere respons på selve refleksjon og representerte en videreføring av selve refleksjonen. En del av studentene var skeptiske i begynnelsen til denne aktiviteten. Dette gjaldt både arbeidsmengden og det faktum at de skulle publisere sine tanker på LMS, slik at medstudenter og praksisveiledere kunne lese dem. De opplevde det som skummelt at andre skulle gi respons, og at de skulle gi respons som andre kunne lese, og dette hadde hemmet dem særlig på det første notatet. Det ble bedre etter hvert – noe en student kommenterte slik: «*vi ser jo at folk vil en vel ...*» Erfaring viser at den første forutsetning for å få en responsgruppe til å lykkes, er at deltakerne kjenner seg trygge. Utrygghet gir grobunn for unnvikelsesmekanismer og bidrar til at både faglige og mellommenneskelige aspekter ved arbeidsformen blir skadelidende. Jo mindre gruppa er jo tryggere kjenner vi oss. I skriveprosessen er vi sårbare og vare for kritikk. Vi unnskylder oss og prøver å komme kritikken i forkjøpet ved å understreke at det vi har skrevet er uferdig, kun et utkast. Dette fører ofte til at responsgiveren trøster skriveren, og vegrer seg for å ta opp det som ikke fungerer i utkastet (Dysthe 2010). Studenter var redde for å såre eller fornærme medstudenter, og fant det derfor utfordrende å skulle gi respons. Manglende erfaring med responsgivning skapte også utfordringer for studentene. Det hadde ført til at de prioriterte å gi positiv respons og ikke hadde turt å være mer kritiske. Ifølge Løkensgard Hoel (2002) har man erfaring fra skrivegrupper som viser at studentene synes fysisk avstand til den som skriver en tekst gjør det lettere å gi tilbakemelding på denne teksten, enn det ville vært ansikt til ansikt. Imidlertid ser ikke dette ut for å gjelde når våre studenter publiserer sin tekst på nett og gir tilbakemelding til medstudenter. Dette kan nok skyldes at refleksjonsnotatene er synlig for flere, inklusiv praksisveilederne og universitetets veiledere. Gruppen av lesere blir dermed større, og inneholder lesere som studentene ikke kjenner – en situasjon som kan gjøre studentene mer utrygge.

Til tross for utfordringene ble studentene tryggere etter hvert, og de fleste mente de hadde et godt faglig utbytte av denne aktiviteten. Felles for studentene var at de var positive til å reflektere og gi respons på nett. De følte at de lærte mye av å dele egne erfaringer og tanker med både medstudenter og praksisveiledere, noe de digitale verktøy gav dem muligheter til på en enkel måte. Skulle de kritisere noe av opplegget her var det at refleksjonsseminaret og refleksjonsnotatene var veldig like og opplevdes litt som «*smør på flesk*». Noen av studentene var også skeptiske til aktiviteten, på grunn av den totale arbeidsmengden i løpet av praksisperioden. Et par studenter gav uttrykk for at de ikke hadde lagt nok arbeid i notatene fordi det var så travelt med skriftlige oppgaver og aktiviteter på praksisplassen. Vi erfarte også at deltakelsen i responsgivingen var varierende. Noen studenter var svært aktive, mens andre bare gav respons til noen studenter i løpet av perioden. Denne variasjon i deltakelse kan nok forklares både med at studentene ikke var fortrolige med å gi respons, og med deres travle praksisperiode. For å lykkes med denne pedagogiske aktiviteten tenker vi det trengs mer opplæring av studentene i forkant av praksis, samt at det må tilrettelegges bedre for aktiviteten i deres hektiske studenthverdag.

Når det gjaldt praksisveiledernes aktivitet i responsgivingen, var variasjon i deltakelse tydelig. Noen praksisveiledere hadde ikke lest refleksjonsnotatene i det hele tatt. Andre hadde lest notatene og gitt muntlig respons til studenten. Noen få praksisveiledere hadde gitt skriftlig respons på LMS, slik vi ønsket. Ut fra praksisveileders evaluering av modellen kan nok årsaken til dette ligge i manglende tilgang til LMS, manglende digital kompetanse, ikke forstått egen rolle i forhold til responsgivingen og ikke minst en travel arbeidshverdag som medførte en nedprioritering av denne aktiviteten. Imidlertid var de praksisveiledere som hadde lest refleksjonsnotatene positive til notatene. De gav uttrykk for at det var meget interessant å lese notatene og responsen fra studenter og universitetets veileder. Refleksjonsnotatene, mente de, var en god læringsaktivitet for studentene, samtidig som de gav praksisveilederne innsikt i studentenes faglige ståsted.

Også universitetets veiledere var positive til læringsverdien i refleksjonsnotat med respons som pedagogisk metode. De mente notatene gav dem innsikt i studentens faglige ståsted, noe som var spesielt viktig siden man ikke traff studentene på praksisstedet under evalueringssamtalene. Imidlertid valgte en av universitetets veiledere å gi sin respons muntlig til sine respektive studenter. Dette begrunnet hun med manglende erfaring med å bruke LMS på denne måten.

Refleksjonsseminar

I løpet av praksisperioden ble det gjennomført et refleksjonsseminar der studentene skulle reflektere over erfaringer/situasjoner fra praksis både muntlig og skriftlig på AC og Fronter. Forskning (jfr. Dyste 2010, Mair 2012, Guhde 2010) viser at en slik kombinasjon fremmer refleksjon og kritisk tenkning hos studentene.

Under gjennomføringen av refleksjonsseminarene erfarte vi at studentene møtte forberedt og deltok aktivt. Selv om mange opplevde det som utfordrende både å gi og motta respons, ga de fleste uttrykk for at tilbakemeldingene var nyttige. Noen tilbakemeldinger/spørsmål førte til at de måtte gå dypere inn i situasjonen, og dette ga dem et nytt perspektiv på egen oppfatning av situasjonen. En del tilbakemeldinger var mer overflatisk, og mer som en positiv bekreftelse. Disse ga lite faglig merforståelse, men ga studentene en god følelse.

I løpet av refleksjonsseminaret ga studentene både muntlig og skriftlig tilbakemelding til medstudentene på deres praksisfortelling. Noen av studentene mente det var enklere å gi muntlig tilbakemelding enn skriftlig, da det opplevdes mer formelt når det kom på papiret. Da kunne det også leses på nytt og da må de stå for det de hadde skrevet. En student sier: «*Når eg ska skriv det, så må eg tenk meir igjennom det eg ska skriv, sånn at det oppfattes rett*». Når de skal uttrykke seg muntlig kan de i tillegg ved bruk av kroppsspråk enten forsterke det som sies, eller bagatellisere det. Dette for å unngå misforståelser.

Studentene ga uttrykk for at de følte seg usikker i begynnelsen av møtet, men at de etter hvert ble tryggere på det de ønsket å formidle. Dette handlet også om at de ble bedre kjent med deltakerne i gruppa, og forsto at alle ville en vel. En student skrev at det var hyggelig å møte medstudenter, da studentene ikke møttes fysisk under praksisperiodene. En annen student opplevde at det var enklere å uttrykke seg på nett, da hun ble stille når det var mange studenter rundt henne, slik som i klasserommet. «*Mange ser deg- og du blir redd for å si noe feil*».

Mair (2012) fant i en studie at studentene var positive til å bruke teknologi i deres refleksjoner. Å videreutvikle denne type aktivitet på nett ser vi som et kvalitetsfremmende tiltak av studentenes læring i praktiske studier. Flere av studentene bekreftet dette, og uttrykte at slike refleksjonsseminar kunne vært gjennomført i flere praksisperioder. Når det gjaldt gruppeinndelingen, var studentene mer ulike i sine meninger. Noen ønsket større geografisk spredning i gruppeinndelingen til seminarene, noe de mente gav mulighet for spennende erfaringsdeling. Andre mente at det var viktig å ha de samme gruppene (som ved gruppeveiledning og refleksjonsnotat) under seminarene, slik at man kunne føle seg trygg i læringsmiljøet.

Våre erfaringer viste at studentene var meget positive til refleksjonsseminar på nett, men ga uttrykk for behov for opplæring når det gjaldt refleksjon i en slik kontekst. En slik opplæring bør inneholde kunnskap om både å skrive for andre, samt det å gi og motta tilbakemelding. Dysthe (2010) påpeker at studentene bør ha opplæring i gruppedynamiske prosesser generelt og arbeid i grupper spesielt i forkant av slike oppgaver.

Studieoppgaver

Ved Bachelor i sykepleie, Nord Universitet, har vi lang erfaring med at studentene jobber med skriftlig materiale mens de er i praksis. I veiledningsmodellen var studieoppgavene de samme som studentene hadde på ordinært studieprogram, og studentene ga uttrykk for at oppgavene var meningsfulle å arbeide med, men at det samlet sett ble mye skriving i tillegg til å være praksis.

5.6. Erfaringer med digitale verktøy

I prosjektet tok vi i bruk ulike digitale verktøy i veiledningsøyemed og til evaluering av studentene i praksis. Vi hadde ikke erfaring med denne type bruk av verktøyene og var spente på hvordan dette ville bli møtt av kollegaer, studentene og praksisveilederne.

Aktivitet på LMS

Ved oppstart av prosjektet hadde vi en ambisjon om at deltakerne skulle besøke vår LMS jevnlig, og benytte seg av læringsressursene de fant der. I tillegg hadde vi et ønske om aktiv bruk av diskusjonsforumene som var opprettet til å stille spørsmål og gi kommentarer.

I Fronter finnes en portefølje der prosjektlederne kunne se aktiviteten til de ulike deltakerne i form av besøk på rommet, antall dokument de har lagt på rommet, antall åpne/leste dokument og kommentarer i diskusjonsforum. Det fremkommer ikke hvilke dokument og kommentarer – kun antall. Her fant vi store forskjeller mellom deltakerne. Det må påpekes at det ikke framkom i porteføljen hvor lenge besøkene på Fronter varte, noe som representerte en feilkilde i forhold til nøyaktigheten i denne statistikken. Man kan derfor ikke trekke klare konklusjoner når det gjaldt aktiviteten. Noen av deltakerne hadde ikke besøkt praksisrommet i det hele tatt, mens en student var oppe i 194 besøk i løpet av praksisperioden. I hovedsak hadde de fleste studentene mellom 10 - 80 besøk i løpet av praksis. I alle tilfellene der det ikke var registrert besøk på Fronter dreide det seg om praksisveilederne. De fleste praksisveilederne som hadde besøkt Fronter hadde 5-20 besøk i løpet av perioden. Hva var så årsaken til de store forskjellene? Ifølge deltakerne var det ulike årsaker til deres bruk og manglende bruk av LMS. Noen studenter hadde praksis på samme sted, og møttes fysisk for å arbeide med ulike aktiviteter på nett. Dermed logget kun en av studentene seg på nettet, og dermed ble ikke besøket registrert på de andre studentene. Andre opplevde praksisperioden som så travel at de hadde begrenset tid og energi til å besøke Fronter. Imidlertid gav de uttrykk for at de hadde fått den informasjon de trengte gjennom deres besøk. Noen av praksisveilederne hadde besøkt Fronter sammen med studenten, og da var det studenten som logget seg på. Andre hadde opplevd problem med tilgangen, og dermed prioritert bort å bruke tid til dette i en travel hverdag. Noen hadde valgt å bruke studenten for å skaffe seg nødvendig informasjon grunnet en travel avdeling og manglende avsatt tid. Manglende erfaring med Fronter var også en årsak som ble nevnt.

Når det gjaldt å legge inn dokumenter, så hadde de fleste studentene lagt inn 2 – 4 dokumenter i løpet av praksisperioden. Porteføljen viste at studentene hadde åpnet dokumenter 2 – 31 ganger. Som vi ser, var det også her stor variasjon i aktivitet blant studentene. Noen få praksisveiledere hadde åpnet dokumenter på Fronter 2-6 ganger.

Det var også stor variasjon når det gjaldt bruken av diskusjonsforumene. Det var opprettet et forum der studentene kunne stille spørsmål og legge inn kommentarer. Man kunne også bruke forumet til informasjon fra universitetets veiledere. Studentene brukte disse mye til informasjonsdeling og praktiske avtaler som tidspunkt for møter med veilederne, spørsmål om forberedelser til gruppeveiledningene og lignende. Universitetets veiledere brukte forum til informasjon om studieoppgaver, avtaler, oppmøtetidspunkt til gruppeveiledninger, lenke til artikler og så videre. Ingen av deltakerne brukte forum til faglige spørsmål og diskusjoner. Eget forum opprettet for praksisveilederne (der studentene ikke hadde adgang) ble ikke brukt.

Som vi ser så var det stor variasjon i bruken av LMS. Her har vi en utfordring knyttet til vår veiledningsmodell. Vi fant også en del variasjon når det gjaldt bruken av LMS blant universitetets veiledere. I hovedsak hadde de brukt Fronter jevnlig.

Design og innhold på Fronterrommet fikk positiv tilbakemelding fra deltakerne. De fant rommet oversiktlig og innholdet relevant for deres praksisperiode. Studentene var også fornøyd med bruken av Fronter til kommunikasjon og informasjonsdeling. De fikk raskt svar på deres henvendelser, kunne lese svar på andres spørsmål og fant informasjonen som svært tilgjengelig. Dette gjorde praksisperioden mer forutsigbar, noe som blant annet Munkvold et. al. (2008) og Krokan (2012) presiserer som svært viktig, særlig når studentene ikke er på studiestedet og kommunikasjon skjer via digitale verktøy.

Aktivitet på Adobe Connect.

Deltakerne var i hovedsak positive til bruk av Adobe Connect som møtearena under praksisperiodene. AC var brukt til de fleste veiledningene og til evalueringssamtalene, kun ved noen få møter hadde de brukt telefon. Utfordringene for deltakerne var i hovedsak knyttet til tekniske problem. Dette hadde ført til at de måtte gjennomføre noen møter på telefon når teknikken sviktet. Felles for dem var at de opplevde bruk av telefon som en dårlig erstatning, da de ikke kunne se hverandre slik som ved nettmøtene. Årsaken til de tekniske problemene var knyttet til nettilgang og manglende headset. Dette hadde virket forstyrrende under møtene, og gjort at fokuset ble flyttet fra de pedagogiske aktivitetene til teknikken. Ellers var de fornøyd med AC – særlig da de hadde prøvd det noen ganger og blitt mer fortrolig med verktøyet. Deltakerne ble tilbudt brukerstøtte fra KOLT ved oppstart av nettmøtene, men et fåtall benyttet seg av tilbudet.

I prosjektet har vi erfart at struktur og god organisering er viktig når man anvender ulike digitale verktøy. En annen viktig faktor for å sikre et godt læringsmiljø på nett er god digital kompetanse blant deltakerne.

5.7. Digital Literacy

Digital Literacy viser til mer enn digital kompetanse. Det viser til både kunnskap, ferdigheter og holdninger til digitale verktøy og bruken av dem (jfr. Howland et.al. 2014, Østerud & Skogseth 2008). For å kvalitetssikre pedagogiske aktiviteter som veiledning, refleksjon og diskusjon på nett, må deltakerne inneha kunnskaper og ferdigheter i forhold til digitale verktøy, samt være fortrolig med verktøyene betydning som formidlingskanal og pedagogisk redskap (Howland et.al. 2014).

Hva erfarte vi så i vårt prosjekt? Noe overraskende opplevde vi at flere av deltakerne fant det vanskelig å forholde seg til Fronter og Adobe Connect. Deltakerne hadde ulike forklaringer på dette;

- En av praksisveilederne viste til at hun var så gammel at hun ikke kunne noe med slike verktøy – dette til tross for at hun var aktiv på Facebook.
- I en stressende hverdag ble det ekstra stressende for praksisveilederne å lære seg nye verktøy – de valgte da å støtte seg på studentene fremfor å lære seg mer om Fronter og AC.
- Flere var usikre i forhold til kobling av utstyr og slikt – noe noen opplevde som frustrerende.
- Noen syntes det var skummelt med kamera på nettmøtene, da særlig i begynnelsen – ble bedre etter hvert.
- Noen syntes også at samtalene ble kunstig på nett – men også her ble de mer fortrolig med verktøyet etter hvert.
- Noen av studentene hadde opprettet en Facebookgruppe og brukte denne til å kommunisere seg imellom fremfor å bruke LMS til dette.

Til tross for at deltakerne hadde ulike erfaringer med digitale verktøy i veiledningsmodellen, var de positive til å bruke verktøyene i forbindelse med gjennomføring av praktiske studier. Dette gjaldt særlig studentene fra vårt deltidsstudium. Heltidsstudentene var mer skeptiske i starten, men ble mer positive til modellen etter hvert. Det kan ha sammenheng med mindre erfaring med bruk av digitale verktøy på Campus. Også praksisveilederne gav uttrykk for manglende erfaring med digitale verktøy og med IKT utstyr. De var positive til å bruke verktøyene, men etterspurte opplæring og mer informasjon om bruken. En av universitetets veiledere hadde også lite erfaring med å bruke LMS og Adobe Connect. Også hun etterspurte mer opplæring og bedre brukerstøtte ved gjennomføring av veiledningsmodellen. Felles for alle var at de så potensiale i bruk av digitale verktøy, men de mente det var naturlig at man måtte ha en tilvenningsfase for å kunne kvalitetssikre de pedagogiske aktivitetene.

Ut fra våre erfaringer, og deltakernes tilbakemeldinger, ser vi at rammefaktorer som godt fungerende teknisk utstyr og god digital literacy er viktige faktorer for å kunne lykkes med vår modell. Mangelen på dette hadde blant annet ført til at praksisveiledere ikke besøkte Fronter og dermed ikke fikk tilgang til nødvendig informasjon. Lite bruk av LMS hadde også ført til at læringsressursene som for eksempel nettforedlesningene, ikke hadde fått den tilsiktede effekt. Selv om deltakerne var positive til bruken av digitale verktøy, og jevnt over var fornøyd med modellen, har vi her en utfordring for å kunne skape et trygt og godt læringsmiljø på nett.

6.0 AVSLUTNING OG VEIEN VIDERE

Da vi gikk i gang med utviklingen av vår veiledningsmodell var vi usikre på om implementeringen av digitale verktøy til refleksjon, veiledning og evaluering kunne kvalitetssikre studentenes praksisperioder. Også blant pedagoger og ute i praksis finner man en del skepsis mot bruk av digitale verktøy til ulike pedagogiske aktiviteter. Nestleder i Utdanningsforbundet i Nordland, K.I. Borgen, er også skeptisk til om dialog og refleksjon på nett kan erstatte face-face møter nok til at læringen blir tilfredsstillende (Johansen 2010). Callahan (2010) hevder at online læring er et tveegget sverd. Han sier: "*The field of HRD may lose the potential to help people when its professionals become depersonalized cogs facelessly delivering pre-packaged online services*" (Callahan 2010:873). Han etterlyser en mer kritisk holdning til implementeringen av teknologi i denne type utdanninger, og etterspør mer forskning på området (Callahan 2010). Vi mener at dersom forholdene legges til rette for det kan vi skape et læringsmiljø som gir rom for både refleksjon og samhandling, og som ivaretar studentenes behov under praksisperioden. Studentene møter tross alt sine praksisveiledere face-face gjennom hele praksisperioden, det er kun en del av læringsaktivitetene (der universitetets veileder deltar) som utføres over nett. Gjennom denne kombinasjonen blir ikke modellen en ren nettgjennomført læringsperiode.

Vi har erfart i prosjektet at ved å bruke digitale verktøy har vi ha et tett samarbeid mellom universitet, studenter og praksisfeltet. Dermed ivaretar vi kravene til praksisstudiene både i forhold til veiledning og vurdering av studentene. Men for å kunne gjennomføre praksisstudiene på en faglig forsvarlig måte er det en del rammefaktorer som må være på plass.

Veiledningsmodell må være godt planlagt, slik at aktivitetene blir forutsigbare og at deltakerne blir mest mulig fortrolig med modellen. Videre mener vi følgende rammefaktorer er vesentlige for at veiledningsmodellen skal fungere;

- Det må foreligge en formell avtale mellom universitetet og de respektive kommunene som sikrer:
 - Tilgang til nett, relevant digitalt utstyr og brukerstøtte på praksisplassen
 - Praksisveilederne må få avsatt tid til å gjøre seg kjent med veiledningsmodellen, LMS, læringsressursene, samt til veiledning av studentene.
- Universitetet må sikre informasjonsflyten mellom praksisfelt og universitet, samt mellom universitetets veiledere og praksisveiledere. Avdelingsledere må trekkes mer inn i planleggingen og gjennomføringen.
- Universitetet må legge til rette for læringsressurser og veiledningskurs til praksisveilederne. Kursene bør inneholde tema knyttet til veiledningsmodellen og bruk av digitale verktøy.

- Universitetet må tilby informasjonsmøter på nett i forkant av praksis til deltakerne når det gjelder veiledningsmodellen og de digitale verktøy som brukes.
- Studentene må få opplæring i å skrive for andre og i å gi og motta respons.

En sentral utfordring knyttet til veiledningsmodellens er modellens forankring i universitetet og de respektive praksiskommunene. Det er ikke nok å utarbeide en modell. Man må formidle modellens organisering, innhold og ressursbehov hos alle partene, slik at de får et eieforhold til modellen.

Erfaringer med prosjektarbeidet

I gjennomføring av prosjektet har vi erfart at det tar tid å få en ny veiledningsmodell fundamentert i vår organisasjon. Man møter på ulik forståelse og ulike holdninger til bruk av digitale verktøy både i universitetet og i praksisfeltet. Også selve prosjektet må ha en legitimitet blant de som blir involvert i gjennomføringen. Dette gjelder både innenfor universitetet, der praksisledere og fagansatte var viktige deltakere i både planlegging og gjennomføring, og i kommunene blant deres ledere, avdelingsledere og aktuelle praksisveiledere. Her lyktes vi ikke like godt i alle praksisperiodene i prosjektet. Selv om ledelsen på fakultetet var involvert, og samarbeidsavtalene med kommunene ble inngått, så hadde det ikke kommet klart frem hvilke implikasjoner dette fikk i både planlegging og gjennomføring av prosjektet. For eksempel ble ikke studentene forespurt og informert eksplisitt om konsekvensene ved å delta. Noen studenter var derfor misfornøyde med at de fikk andre og flere skriftlige oppgaver enn medstudentene som ikke var med i prosjektet. Andre studenter fikk praksisplasser i kommuner som samtidig fikk studenter fra ordinært studieprogram, slik at praksisveiledere ikke helt forstod forskjellen. En av universitetets veiledere var i en slik kommune for å veilede studenter på andre kull, og valgte å møte sine studenter i prosjektet samtidig. En fornuftig tanke – men den influerte på selve prosjektet og skapte forvirring på avdelingen. Hvordan evaluere kontakten med skolen ved bruk av digitale verktøy dersom studentene fikk møte universitetets veileder fysisk? Her hadde vi ikke eksplisitt fått frem betydningen av å ikke møte studentene fysisk for å kunne evaluere modellen. Selv om vi opplevde noen slike episoder under gjennomføringen, så er hovedinntrykket fra prosjektet positivt. Vi fikk prøvd ut modellen under flere praksisperioder, og kunne justere planleggingen og gjennomføringen, slik at vi satt igjen med erfaringer og en modell vi har tro på. En modell som kan ivareta kvalitet i praksisgjennomføringen, og dermed gi en mulighet for å tilby noe av praksis i studentenes hjemkommuner.

Evalueringsmetoder

Evalueringsmetodene i prosjektet var av både summativ og formativ karakter. Under hele prosjektperioden ble det jevnlig gjennomført evalueringer av modellen. Det ble gjennomført gruppeintervju etter piloten, uformelle samtaler under praksisperiodene, skriftlig notat fra

noen av universitetets veiledere, samt spørreskjema ved hjelp av questback på slutten av praksisperiodene. Evalueringene inneholdt mye nyttig informasjon som hjalp oss å justere modellen og prøve ut ulike varianter. Når det gjaldt spørreskjema så gav det også mye informasjon, men her var svarprosenten lav. Avtaler omkring evalueringen på questback skulle nok vært gjort i forkant for å sikre en bedre svarprosent.

Blogg

I forbindelse med prosjektet laget vi en blogg der vi ønsket å dele våre erfaringer i prosjektet, samt relevante artikler, videoer med mere. Det vi erfarte var at det ikke var så lett å blogge. Det krevde mer tid enn vi var forberedt på, og denne aktiviteten ble derfor nedprioritert i forhold til andre oppgaver i prosjektet. En annen utfordring var å skaffe til veie følgere av bloggen. Her manglet vi erfaring, og var ikke nok aktive i markedsføringen. Bloggen ble presentert under et konferansefremlegg på Norgesuniversitetets høstkonferanse, og i etterkant av denne fikk vi et oppsving i antall følgere. Imidlertid greide vi ikke å følge opp dette med aktivitet på bloggen, slik at den etter hvert ble lagt til sides. Selv om aktiviteten på bloggen opphørte, så synes vi det var lærerikt å prøve ut dette verktøyet i en faglig sammenheng. Vi ser også blogging som en interessant metode for å dele kunnskap og erfaringer knyttet til prosjektarbeid.

The screenshot shows a blog post on the website of the University of Nordland. The page header includes the university name and navigation links. The main heading of the post is "Fleksibel læring i praktiske studier" with a subtitle "Prosjekt for å utvikle de praktiske studiene i sykepleierutdanningen". Below this is a photograph of a smiling woman in a white lab coat, identified as Rolf-Brjan Hegret. The post title is "19 Praksisveiledere og studenter – deres bruk av LMS". The text describes the use of the Fronter LMS platform, listing several activities such as providing information, submitting assignments, and using it as a meeting place. A small screenshot of the Fronter interface is visible at the bottom of the post.

Fig.6. Prosjektets blogg

Veien videre

Når man avslutter et slikt prosjekt er det naturlig at man spør seg hvor veien går videre? Prosjektet har vært presentert på ulike nasjonale og internasjonale konferanser via fremlegg og posterpresentasjoner, rapporter på Norgesuniversitetets hjemmesider, samt i denne FOU-rapport. Tilbakemeldingene vi har fått har vært positive, og det inspirerer oss til å jobbe videre for å implementere modellen ved vår utdanning.

I fremtiden må vi ha mer fokus på forberedelsene før veiledningsmodellen tas i bruk. Vi ser for oss at universitetet må være mer aktiv med å tilby veilederutdanning både på campus og på nett, ha kontakt med praksisveileder i forkant av praksis, og forberede studentene mer på de ulike læringsmetodene i veiledningsmodellen. Deltakernes digitale literacy var en større utfordring i forbindelse med modellen enn vi hadde forventet. Universitetet har skiftet LMS (Fronter – Canvas) etter at modellen var utprøvd og er i ferd med å innføre ny web-konferanse applikasjon. Slik vi ser det, er hvilke digitale verktøy som anvendes, ikke det mest vesentlige. Det som er viktig er at deltakerne er fortrolige med bruk av verktøyene. En annen problemstilling er om det er realistisk å få travle praksisveiledere til å bruke LMS aktivt i forbindelse med veiledningen av studentene. Man kan også spørre seg om kommunene er villige til å bruke nødvendige ressurser for å gjennomføre modellen som et ledd i rekrutteringen av fremtidige sykepleiere. Dette er problemstillinger vi må jobbe videre med i samarbeid med kommunene.

I løpet av prosjektperioden startet fusjonsprosessen ved Nord Universitet. Nye digitale verktøy ble innført, arbeidet med nytt studieprogram ble startet og samarbeid på tvers av studiestedene/campus ble initiert. Samtidig fikk vi nye ledere både ved universitetet og ved vårt fakultet. Alle disse endringene medførte mange nye utfordringer blant annet for fagpersonalet. Arbeidet med å implementere veiledningsmodellen ble derfor midlertidig lagt til side. Dette for å kunne tilpasse den til et nytt studieprogram og den nye organiseringen ved fakultetet.

Noe arbeid gjenstår før veiledningsmodellen kan være en del av vårt tilbud, men vi har tro på at modellen kan gjennomføres på en kvalitativ god måte. Den kan være et bidrag til rekruttering av studenter fra distriktene, og vårt samfunnsoppdrag med å utdanne fremtidens sykepleiere.

7.0. LITTERATUR

- Bie, K (2010) *Refleksjonshåndboken*. Oslo: Universitetsforlaget
- Burner, T. (2011) Skolebaserte fellesskap for læring og forskning. I *Tidsskriftet FoU i praksis*, 5(1), 29-45. Hentet fra:
<https://openarchive.usn.no/usnxmlui/bitstream/handle/11250/142369/Vitenskapelig2011BurnerB.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Callahan, J. (2010) Reflection Paper: "The online oxymoron: teaching HRD through an impersonal medium" i *Journal of European Industrial Training*. Vol. 34. No 8/9. pp 869-874.
- Caspersen, J. Kårstein, A. (2013) *Kvalitet i praksis: Oppfatninger om kvalitet blant praksisveiledere*. NIFU-rapport 2013:14. Hentet fra:
<https://www.nifu.no/publications/1024031/>
- Dahl, H. & Alvsvåg, H. (2013) «Å fremme studenters evne til refleksjon – en pedagogisk utfordring» I *Uniped* Nr 03 – 2013.
- Dillern, G. (2013) "Kvalitet i nett- og praksisbasert bachelor i sykepleie – hva er det?" I Fossland, T., Ramberg, KR. & Gjerdrum, E. (red) *Ulike forståelser av kvalitet i norsk fleksibel høyere utdanning*. Tromsø: Norgesuniversitetets skriftserie nr.1/2013
- Dysthe, O. (2001) *Dialog, samspel og læring*. Oslo, Abstrakt forlag.
- Dysthe, O. (2002) "The Learning Potential of a Web-mediated Discussion in a University Course." i *Studies in Higher Education*. Vol. 27. No. 3. pp 339-352.
- Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T. L.(2010): *Skrive for å lære. Skrivning i høyere utdanning*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Fehr, M.C. (2010) " Culturally responsiv teaching awareness through online fiction." i *Multicultural Education & Technology Journal*. Vol. 4. No. 2. pp 113-125
- Guhde, J. (2010) "Using Online Exercises and Patient Simulation to Improve Students' Clinical Decision-Making" i *Nursing Education Perspectives*. Vol3. No 6. pp 387-389
- Guiller, J. & Durndell, A. & Ross, A. (2008) Peer interaction and critical thinking: Face-to-face or online discussion? I *Learning and instruction*. No. 18. s. 187-200.
- Hofstad, E. (2013) "Følger studentene tett ute i praksis" i *Sykepleien*. Nr. 2. s. 28-31.
- Howland, J.L., Jonassen, D.H. & Marra, R.M. (2014) *Meaningful Learning with Technology*. Essex, Pearson Education Limited.
- Johansen, G.A. (2010) "Satser på digital utdanning" i *Sykepleie*. Nr. 8. S. 20-21.
- Krokan, A (2012) *Smart læring*. Bergen, Fagbokforlaget
- Kunnskapsdepartementet (2008) *Rammeplan for sykepleierutdanning*.
- Mair, C. (2012) "Using technology for enhancing reflective writing, metacognition and learning." i *Journal of Further and Higher Education*. Vol. 36, No 2. pp 147-167.
- Løkensgard Hoel, T. (2002) *Skrive og samtale: Responsgrupper som læringsfellesskap*. Oslo. Gyldendal Akademisk.
- Manning A, Cronin P, Monaghan A & Rawlings – Anderson, K (2009) "Supporting students in practice: An exploration of reflective groups as a mean of support" I *Nurse Education Practice* 9 (3):176-183

- Munkvold, R., Fjeldavli, A., Hjertø, G. & Hole, G.O. (2008). *Nettbasert undervisning*. Kristiansand, Høyskoleforlaget.
- NOKUT (2012a) *Kvalitetsutfordringer i fleksibel profesjonsutdanning*. Juni 2012. NOKUTs utredninger og analyser.
- NOKUT (2012b) *Universitetet i Nordland*. Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen. Juni 2012. NOKUTs tilsynsrapporter.
- Nortvedt, M.W., Jamtvedt, G., Graverholt, B., Nordheim, L.V & Reinart, L. M. (2012) *Jobb kunnskapsbasert, en arbeidsbok*. Sykepleierkongressen 2012. Cappelen Damm akademisk Oslo
- Olofsson, A.D. & Lindberg, J.O. & Stödberg, U. (2011) "Shared video media and blogging online. Educational technologies for enhancing formative e-assessments?". I *Campus-Wide Information Systems*. Vol 28. No. 1. pp 41-55
- Rousseau, L.G., Tønnessen, V.H. & Nome H (2018) «Praksisveiledere gir bedre veiledning etter seminar» I *Sykepleien* 2018. DOI:<https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2018.74449> (22.10.2019).
- Schön, D.A. (2001) *The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action*. Taylor & Francis Ltd., United Kingdom
- St.meld. nr. 47 (2008-2009) *Samhandlingsreformen – rett behandling – på rett sted – til rett tid*. (Helse- og omsorgsdepartementet)
- Universitetet i Nordland (UiN) (2011) *Studieplan for Bachelor i Sykepleie, nett- og praksisbasert*. Bodø
- Østerud, S. & Skogseth, E.G. (2008) *Å være på nett*. Cappelen Akademisk Forlag, Otta.
- Aase, E.L. (2019) «Avdelingsleders betydning for læringsmiljøet til sykepleierstudenter i sykehjem». I *Sykepleien Forskning*. Nr.14. DOI:<https://doi.org/10.4220/Sykepleienf.2019.77617> (21.10.2019)

Vedlegg 1:

Til ledere/praksisveiledere i samarbeidende kommune

Hei

Vi vil starte med å takke dere alle for en positiv holdning til å gå inn i dette prosjektet sammen med oss.

Vi jobber med å utvikle praksisstudiene ved Nord Universitet og er i gang med et prosjekt som heter: «Fleksibilisering i praksisstudier ved sykepleieutdanningen.» Dette er et prosjekt som er medfinansiert av Norgesuniversitetet.

Bakgrunnen for dette prosjektet er å gjøre det enklere for studenter å studere uten å måtte forlate hjem, familie og arbeid i lengre perioder. Samtidig ønsker vi å ha fokus på kvalitet. Vi er opptatt av struktur, god kontakt (gjennom digitale medier) og å gi tilbud om veiledning til praksisveilederne ved hjelp av god samhandling og nettforedlesninger om veiledningsteori mm.

Veiledningsmodellen medfører;

- **Kontakt med skolen, veiledning og evaluering vil foregå på Fronter (digital læringsplattform – lik It's learning, Moodle ol.) og Adobe Connect (web-konferanse verktøy – lik Skype) og ikke fysisk**
- **Praksisveilederne gis tilgang til studentenes Fronter-rom**
- **Praksisveilederne gir tilbakemelding på studentenes refleksjonsnotat på Fronter**
- **Praksisveilederne (kontaktsykepleier) må få avsatt tid til å sette seg inn i modellen, gjennomgå nettforedlesninger og gjøre seg kjent med de digitale verktøy utover tid avsatt til å veilede og evaluere studentene (Jfr. avtale med kommunen). Anslag: ca. 4 timer ekstra**
- **Evaluering av modellen våren 2016 via mail**

Det er laget et Fronter rom (NUV praksisrom) som både studenter, praksisveiledere og skolens lærere skal ha tilgang til. Her må dere gjøre dere kjent i forkant/begynnelsen av praksisperioden. For

å kunne gjennomføre modellen, og evaluere denne, er vi avhengig av at dere anvender rommet slik det er tiltenkt. Dere vil finne brukernavn og passord til Fronter-rom nedenfor.

Nettadressen er: <https://fronter.com/uin/>

Vi legger og ved en brukervideo som dere kan se igjennom i forkant.

Her er lenken til denne:

<https://www.youtube.com/watch?v=XcW0utMkZ2s>

Fronter inneholder ulik informasjon, studentoppgaver m.m. Skolens veileder vil ta kontakt for å gjøre avtale om startsamtalet. (Som foregår på Adobe Connect.) På startsamtalet blir dere enige om videre avtaler og dere vil få ytterligere informasjon.

Praksisveiledere – Tilgang til Fronter

Brukernavnet er lik e-postadressen og passordet er 12345

Passordet endres ved førstegangs pålogging.

Dersom dere har noen spørsmål omkring prosjektet er det bare å ta kontakt med oss.

Det vil bli gjennomført evaluering av modellen/praksis i løpet av våren. Dere vil få tilsendt en mail med lenke til et spørreskjema som vi ber dere fylle ut. Besvarelsen er anonym og tar kun noen minutter å besvare. Håper dere kan finne tid i en travel hverdag å fylle ut skjema.

Takk for deres velvillighet til å delta i prosjekt, og vi håper dere vil få en spennende praksisperiode med inspirerende studenter.

Med vennlig hilsen

Gerd H. Jakobsen
Universitetslektor
gerd.h.jakobsen@nord.no

Grethe Dillern
Førstelektor
grethe.dillern@nord.no

Vedlegg 2:

Til studenter som deltar i prosjekt «Fleksibilisering i praktiske studier i sykepleieutdanningen» - Vår 2016

Hei alle sammen. Vi vil starte med å takke dere for en positiv holdning til å gå inn i dette prosjektet sammen med oss.

Vi jobber med å utvikle praksisstudiene ved Universitetet i Nordland og er i gang med et prosjekt som heter: «Fleksibilisering i praksisstudier ved sykepleieutdanningen.» Dette er et prosjekt som er medfinansiert av Norgesuniversitetet.

Bakgrunnen for dette prosjektet er å gjøre det enklere for studenter å studere uten å måtte forlate hjem, familie og arbeid i lengre perioder. Samtidig ønsker vi å ha fokus på kvalitet. Vi er opptatt av struktur, god kontakt (gjennom digitale medier) og å gi tilbud om veiledning til praksisveilederne ved hjelp av god samhandling og nettforedlesninger om veiledningsteori mm.

Veiledningsmodellen medfører;

- **Veiledning og evaluering vil foregå på nett**
- **Refleksjonsnotat, med respons fra medstudenter, gjennomføres på Fronter**
- **Studieoppgaver innleveres på Fronter**
- **Kontakt med skolens veiledere vil skje via Fronter og Adobe Connect, og ikke fysisk**
- **Praksisveilederne gis tilgang til Fronterrommet**
- **Praksisveilederne får avsatt tid til å sette seg inn i modellen, gjennomgå nettforedlesninger og gjøre seg kjent med de digitale verktøyene**
- **Modellen evalueres på nett av studentene våren 2016**

Det er laget et Fronter rom (NUV praksisrom) som både studenter, praksisveiledere og skolens lærere skal ha tilgang til. Her må dere gjøre dere kjent i forkant/begynnelsen av praksisperioden. For

å kunne gjennomføre modellen, og evaluere denne, er vi avhengig av at dere anvender rommet slik det er tiltenkt. Lenke til rommet finner dere på kulletts praksisrom.

På Fronter vil dere finne en ukeplan. Denne bør dere skrive ut og ha tilgjengelig, da den vil gi dere en oversikt over avtaler og arbeidsoppgaver i løpet av praksisperioden. Skolens lærer vil ta kontakt for å gjøre avtale om startsamtalet. (Som vil finne sted på Adobe Connect) På startsamtalet blir dere enige om videre avtaler, og dere vil få ytterligere informasjon.

Mer utfyllende informasjon finner dere på Fronter - NUV praksisrom.

Takk for deres velvillighet til å delta i prosjekt, og vi håper dere vil få en spennende praksisperiode 😊

Med vennlig hilsen

Gerd H. Jakobsen
Universitetslektor
gerd.jakobsen@uin.no

Grethe Dillern
Førstelektor
grethe.dillern@uin.no

Vedlegg 3:

Hei alle sammen

Da er det snart klart for oppstart i praksis. Her kommer noe informasjon.

Veiledning.

Dere vil få tildelt en veileder fra skolen som vil ha kontakt med dere i praksis. Dere vil også bli tildelt praksisveileder (kontaktsykepleier), en eller flere sykepleiere som har ansvaret for deg. Tidspunkt for startsamtale blir vi enige om i løpet av første uke.

Oppstartdagen.

Dere møter på praksisplassen på det tidspunkt som er oppgitt på liste for praktiske studier (Fronter). Dersom dette mangler eller er uklart, så kan dere ta kontakt med veileder fra skolen eller praksisplassen for å avklare tid og sted. Første dagen vil dere ofte få omvisning og informasjon fra avdelingsleder/praksisveileder. Her er det og mulighet for å stille spørsmål som dere lurer på

Tilstedeværelse.

8 ukers praksis = 240 timer til sammen. 10 ukers praksis = 300 timer til sammen. Med gjennomsnittlig 4 arbeidsdager og 1 studiedag i uken. Dere skal være i praksis minimum 30 timer i uken.

Turnus:

I løpet av 1. uke i hver praksisperiode utarbeides turnus i samarbeid mellom student, praksisveileder og lærer fra skolen. Denne sendes på mail til skolens veileder. Når turnus foreligger er den en bindende avtale mellom praksissted, student og skole. Eventuelle endringer må avtales i god tid med praksisveileder og/eller avdelingsleder.

Arbeidslivets regler/retningslinjer.

Det forventes av dere at dere forholder dere til praksis som en hvilken som helst annen arbeidsplass. Dere møter i tide, og dersom dere er syke så ringer dere og gir beskjed

Studieplanen.

Dere må lese studieplanen knyttet til den praksisperiode du/dere skal ut i. Der finner dere og pensum som skal leses. I studieplanen vil dere finne læringsmål for emnet. Disse er en rettesnor i forhold til hva dere skal lære og vurderes opp mot i praksis. Studieoppgavene vil bli lagt ut på fronter. Disse skal levere inn i løpet av praksisperioden. Frister for dette vil dere finne i ukeplanen.

Retningslinjer for legemiddelhåndtering i praktiske studier.

På Fronter vil dere finne et dokument som vil klargjøre deres ansvar og forpliktelser knyttet til å administrere legemidler. Dette gjelder dere som studenter, ikke når dere tar ekstravakter på fritiden.

Arbeidsantrekk.

Følgende regler gjelder for arbeidsantrekk for studenter ved bachelor i sykepleie i forbindelse med praksisstudier: Privat tøy skal ikke brukes (unntak er praksisstudier i hjemmesykepleie og psykisk helsearbeid). Bukse/skjorte eller frakk iht. gjeldende regler ved de ulike praksisplassene. Til arbeidsdrakten hører sokker/strømper i nøytrale farger. Sko som kun benyttes på praksisstedet. Arbeidsdrakt skiftes daglig og alltid ved tilgrising. Brukt arbeidsdrakt legges hver dag på anvist plass.

- Smykker/ringer er ikke tillatt å bruke til arbeidsdrakt. Synlig piercing tillates ikke. Dette gjelder også i munnen, tungen osv.
- Langt hår skal samles og festes.
- Negler skal være rene og korte. Neglelakk og kunstige negler tillates ikke.

Læreplanen.

Vil bli lagt inn på emnesiden på fronter. Den fungerer som et verktøy for dere i forhold til hva dere skal igjennom i de praktiske studiene, men husk at det er læringsmålene i studieplanen som dere skal vurdere opp mot.

Vurderingsskjema.

Vi har lagt vurderingsskjema som lenke til dere på Fronter. Slik kan dere gjøre dere kjent med hva som skal vurderes på midt og sluttevalueringen

Start – midt og sluttevaluering.

Ved start - midt og sluttevaluering møter student skolens veileder og praksisveileder på Adobe Connekt. I startsamtalet snakker en om hvordan praksisperioden skal gjennomføres og avklarer forventninger. Ved midt og sluttevalueringene skal man vurdere studentens fremgang ut fra emnets læringsmål. Studenten skal og være i stand til å reflektere over disse punktene i vurderingsskjemaene, og vurdere egen innsats og kunnskap. Veileder i praksis og veileder fra skolen skal til slutt evaluere studentens ferdigheter og kunnskap. Alle skal få komme med sine meninger og vurderinger. Praksis vurderes til bestått/ikke bestått.

Helg/kveldsarbeid.

Innen store deler av sykepleietjenesten er læresituasjoner aktuelle hele døgnet. Av hensyn til den enkelte students læresituasjon er det nødvendig å benytte hele døgnet og hele uken til praksisstudiene. Skolen har et ønske om at student følger veilederes turnus så godt som det lar seg gjøre. En helg i løpet av praksisperioden er tilstrekkelig. Ellers må praksisveileder og student bli enige om en turnus der mulighetene til god læring er i fokus.

Obligatorisk deltakelse i praktiske studier.

Deltakelse i alle perioder av praksisstudier er obligatorisk. Studenten må dokumentere en tilstedeværelse på minst 90 % i hver praksisperiode. Studentens og praksisveilederens signatur på evalueringsskjema godkjennes som dokumentasjon på tilstedeværelse. Dersom studenten har en tilstedeværelse på mellom 80 % og 90

%, kan fravær tas igjen hvis fraværet er dokumentert med f.eks sykemelding. Fraværet tas igjen i løpet av samme praksisperiode etter avtale med avdelingsleder og praksisveilederen. Skolens veileder og praksisveileder fastsetter, etter et faglig skjønn, hvor mye som må tas igjen. Dersom studenten har en tilstedeværelse i praksisstudier på mindre enn 80 %, kan fravær ikke tas igjen. Studenter som kan dokumentere fravær, med sykemelding eller på forhånd godkjent fravær fra skolens side, kan etter søknad få godkjent et fravær på opp til 20 %.

Refleksjonsnotater.

Dere skal skrive 3 og 4 refleksjonsnotater i henholdsvis 8 ukers og 10 ukers praksisperiode. Disse skrives inn i forum på fronter. Dere skal og gi tilbakemelding til medstudentene i deres gruppe. Dere vil og få tilbakemelding fra deres praksisveileder og skolens veileder på refleksjonsnotatene. **OBS:** Dette betyr at disse refleksjonsnotatene er tilgjengelig for disse personene. Det vil bli lagt ut rettlede skrivelser om hvordan skrive refleksjonsnotater, og hvordan gi respons.

Refleksjonsseminar.

Det vil bli avholdt et refleksjonsseminar i slutten av praksisperioden. Denne dagen vil bli definert som en arbeids dag. 7,5 timer. Denne dagen skal vi møtes på forum og Adobe Connect for å hjelpe hverandre med å bearbeide en tekst. Dere må ha web-kamera og headset og ha god nett tilgang. Det vil bli lagt ut et dokument som vil forklare innholdet i denne dagen.

Basisgrupper: Det vil bli etablert basisgrupper. Der vil studenter på avtalt gruppe møtes på Adobe Connect sammen med sin veileder fra skolen. I dette fora diskuteres ulike situasjoner som har berørt en, eller som har vært utfordrende å håndtere. Frekvens og tidspunkt vil bli beskrevet i ukeplanen.

Håper dette ga dere tilstrekkelig informasjon for å gå ut i praksis. Følg jevnlig med på fronter.

Oppstartsamtale praksis /
Egenpresentasjon
Sykehjem og Hjemmetjeneste

Nedenfor følger et forslag til tema som kan tas opp under startsamtalene. Dere finner også et skjema som skal være fylt ut til startsamtalet;

- Presentasjon av student, bruk mal nedenfor.
- Forventninger til hverandre.
- Studieplanens læringsutbytte sett i relasjon til Læreplanen.
- Læreplanen - hvordan bruker vi den?
- Å være ny i avdelingen (Se læreplanen uke 1-2.)
- Turnusplan - noen utfordringer?
- Studentens tanker omkring hvordan nå læringsutbytte.
Kontaktsykepleiers tanker om det samme.
- Student og praksisveileder lager en plan for praksisperioden - Uke for uke? En prat for oppsummering eventuelt planlegging i slutten av uka?
- Hvordan jobbe med refleksjonsnotat - å gi respons. (Student, praksisveiledere og veiledere fra skolen)
- Studieoppgavene.
- Gjør dere kjent med evalueringsskjema – hvordan møte forberedt til midt- og sluttevalueringen.
- Legemiddelhåndtering. Se dokument lagt ut på Fronter.
- Avklare med pasienter, personalet hvor lenge studenten er i praksis. Planlegg avskjed spesielt i forhold til pasientene.
- Bruk av Fronter.
- Videre avtaler (midt- og sluttevaluering)
- Spørsmål?

EGENPRESENTASJON TIL OPPSTARTSAMTALEN

Til start samtalen skal du ha med en presentasjon av deg selv. Denne presentasjonen skal inneholde;

1) En kort presentasjon av deg selv, som også inkluderer tidligere arbeidserfaring ...

2) Hva føler du at du mestrer på bakgrunn av tidligere erfaringer ...

3) Hva du forventer å lære i denne praksisen ...

Vedlegg 5:

UNIVERSITETET I
NORDLAND

STUDIEOPPGAVER SYN 130 – NUV PROSJEKT

Studieoppgave 1

Dokumentasjon i sykepleien – datasamling

Studenten velger pasient i løpet av uke 2 og arbeider videre med i oppgaven i uke 3 og 4.

1. Studenten utarbeider en datasamling for en valgt pasient. Datasamlingen skal også inneholde en oversikt over laboratorieprøver og undersøkelser fra de siste tre måneder. Studenten skal også gi en oversikt over de medikamenter pasienten bruker nå, hvorfor han bruker disse og om det er spesielle forholdsregler ved bruk av disse medikamentene
2. Studenten skal redegjør for hvilke metoder som benyttes for å lage datasamlingen.
3. Ut fra datasamlingen skal studenten skissere pasientens behov for sykepleie.

Omfang: 2000 – 3500 ord

Studieoppgave 2

Temaoppgave - Refleksjonsseminar

Ta utgangspunkt i et av hovedfokus som har vært i praksisukene frem til nå (Jfr. læreplan).

- a) Delta i refleksjonsseminaret (jfr. eget skriv på Fronter);
 - Nettmøte

- Refleksjonsnotat på Fronter
- Respons til medstudenter

b) Refleksjonsnotat omkring deltakelse i refleksjonsseminaret leveres universitetets veileder i etterkant.

Vurderingskriterier for begge studieoppgavene:

Studieoppgave 1 og 2 utgjør til sammen grunnlaget for endelig vurdering der alle kriteriene skal være fulgt;

Sykepleiefaglig forankring
Integrerer teori og praksis
Kritisk vurdering av tema
Viser evne til systematisk tenkning
Bruker pensumlitteratur
Bruker selvvalgt artikler/litteratur
Reflekterer over stoff/situasjon
Viser selvstendighet
Følger oppgavetekniske retningslinjer

To artikler skal inngå i studieoppgavene. Minst en av dem skal være en vitenskapelig artikkel.

Vedlegg 6:

Refleksjonsseminar

8 ukers praksis

Sykehjem og Hjemmetjeneste

UNIVERSITETET I
NORDLAND

I løpet av denne 8 ukers praksisperiode skal dere gjennomføre som studieoppgave et refleksjonsseminar. Til seminaret settes det av en praksisdag (7,5 t). Se ukeplan.

I dette refleksjonsseminaret ønsker vi at dere skal reflektere over erfaringer fra praksis sammen med medstudenter. Tema for denne dagen er knyttet til ukefokus (jfr. læreplan/ukeplan). Refleksjonsseminarene vil foregå via nettmøter på Adobe Connect og diskusjonsforum på Fronter. Dere kan sitte hjemme, på et bibliotek eller annet sted som har god nett tilgang. **NB! Husk at dere må ha webkamera og headset.**

Forberedelser til refleksjonsseminar:

Ut fra erfaringer du har gjort deg så langt i praksisperioden, skal du lage en beskrivelse av en situasjon som har gjort inntrykk på deg (gjerne som en fortelling) som du ønsker å reflektere over. Denne fortellingen bør du ha skrevet ned i forkant. Fortellingen skal presenteres i refleksjonsgruppa. Ha relevant pensumlitteratur tilgjengelig som er aktuell for din valgte fortelling.

Nettmøte Adobe Connect Kl. 0900 – ca. 10.00: Nettmøte ledes av skolens veileder. Dine refleksjoner rundt fortellinga skal muntlig presenteres (ca. 5 min) i gruppa på nettmøte. Her vil du få korte tilbakemeldinger fra medstudenter og skolens veileder. Møtet har en fast struktur der dere etter tur gis ordet i 5 min med etterpå følgende respons.

Forum Fronter Ca. Kl 1000 – 1200: Dere jobber videre individuelt og fullfører fortellingen og refleksjon. Dere reflekterer over fortellingen og bruker teori for å få en bedre forståelse for situasjonen. Dette skal publiseres på diskusjonsforum innen kl. 1200.

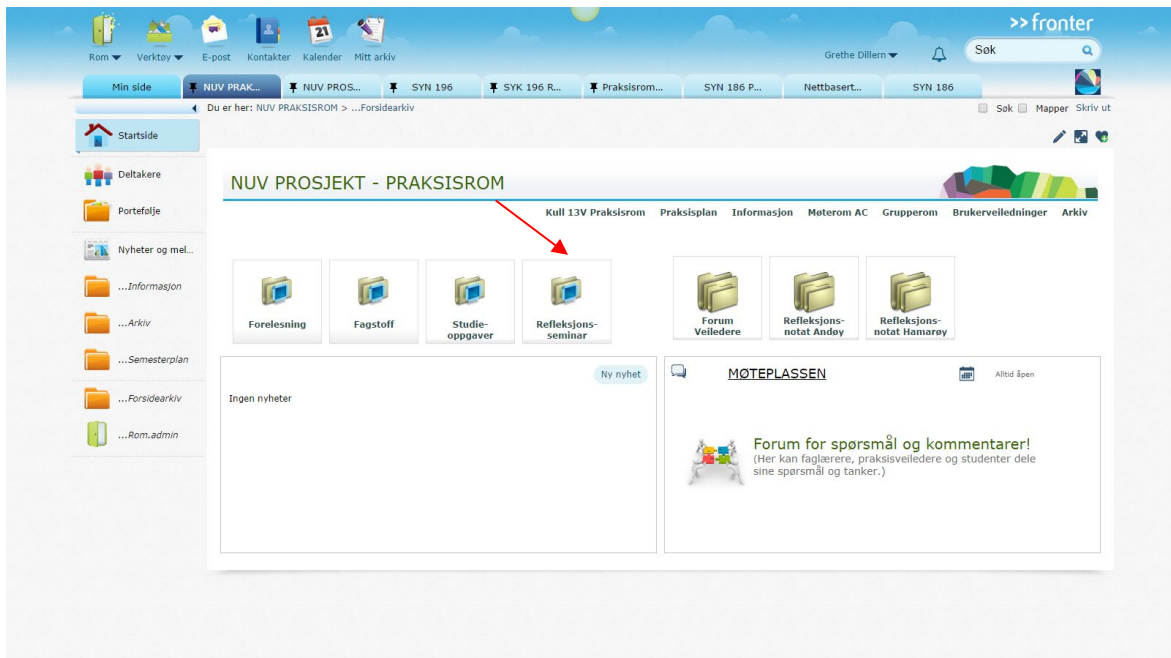
Forum Fronter Ca. Kl 1200 - 1400: Dere skal nå gi respons på innlegg som er skrevet av deres medstudenter i refleksjonsgruppa. Responsene skal være ferdig skrevet kl. 14.00.

Også skolens veileder responderer på refleksjon og respons. Refleksjonsseminaret er ferdig etter at respons er gitt.

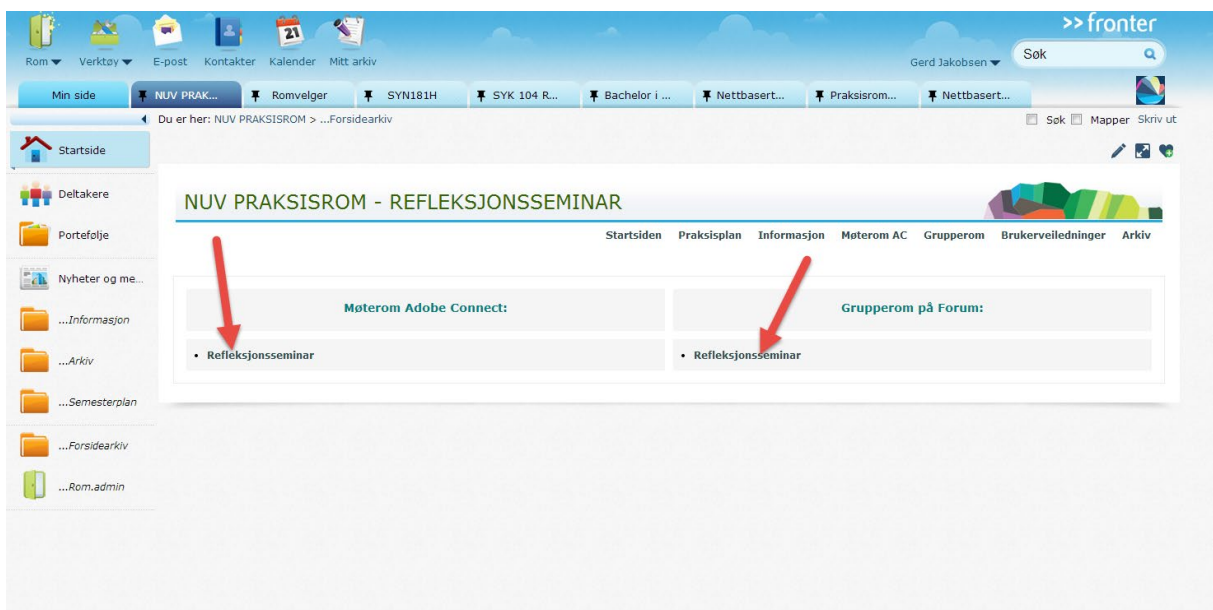
Skriv i etterkant et oppsummerende refleksjonsnotat omkring opplevelsen, din refleksjon og responsen. Notatet leveres i innleveringsmappen på Fronter innen kl. 23.59. samme dag.

Når student har deltatt i refleksjonsseminaret og har levert refleksjonsnotatet er studieoppgaven godkjent.

Her skal Refleksjonsseminaret finne sted:

Her finner dere Møterom for Adobe Connect og diskusjonsforum der dere skal skrive refleksjon og gi respons.

Vedlegg 7:

Refleksjonsnotat med respons

8 ukers praksis

Sykehjem og Hjemmetjeneste

Dere skal skrive 2 refleksjonsnotat i løpet av praksisperioden (jfr. ukeplan). Dere skal også gi respons på refleksjonsnotatene til dine medstudenter i gruppa. Både innlevering og respons foregår på Fronter.

Å skrive refleksjonsnotat

1. Velg en opplevelse fra praksis og beskriv denne og få fram hva som skjedde.
2. Utdyp din egen opplevelse i situasjonen
 - Hva gjorde inntrykk på deg?
 - Hva sanset du?
 - Hva følte du?
 - Hva tenkte du?
3. Hvilke utfordringer eller problemer ser du i situasjonen?
4. Hvilke teorier kan hjelpe deg til å forstå situasjonen bedre?
5. Hva har du lært av denne situasjonen og hvilken erfaring vil du ta med deg videre i praksis? Refleksjonshåndboken (Bie 2010)

Husk anonymitet i forhold til pasient.

Oppgavens omfang bør tilsvare ca. 2 sider.

Gi og få respons

Å lese andres tekst krever ydmykhet og respekt. For de fleste av oss er det å gi i fra seg en tekst vanskelig. I hvert fall i starten til vi er trygge på at den som leser teksten vil oss vel. Vi leser for å hjelpe hverandre, ikke for å trykke hverandre ned. Men det å lese med respekt betyr ikke at vi skal være enige og bare se det positive, det er ikke nødvendigvis å vise

teksten eller skriveren respekt. La oss være konstruktive. Dersom noe er bra må vi fortelle hva som er bra og hvorfor.

Når vi gir respons:

1. Kommenter det som er positivt i teksten
2. Still spørsmål der det er noe du ikke forstår, eller vil vite noe/mer om
3. Still spørsmål til tekstens innhold

Å stille spørsmål til en tekst er en måte å holde teksten levende på gjennom å gi nye ideer.

Å stille spørsmål gjør at man kan se flere muligheter.

Lykke til med arbeidet.

Vedlegg 8:

Gruppeveiledningsmøter

Grappa møtes til felles refleksjon og diskusjon sammen med skolens veileder to ganger i løpet av 8 ukers praksisperioden og tre ganger i 10 ukers perioden.

Grupperefleksjon innebærer en prosess som fører til ny forståelse og innsikt gjennom å se tilbake på konkrete situasjoner, opplevelser, samtaler eller observasjoner. Husk taushetsplikten.

Innholdet i gruppeveiledningsmøtet er todelt.

I første del legges det opp til refleksjon over et forhåndsbestemt tema. Lærer har ansvar for å lede denne del av refleksjonen. Tema med en relevant video/podcast for møtene legges ut på Fronter i forkant, og det forventes at studentene møter forberedt (Film og pensum).

I andre del av møtet har vi fokus på studentenes erfaring fra praksis. Her kan studentene presentere erfaringer som de ønsker å dele med medstudenter og lærer. Det forventes at alle studenter deltar aktivt og har gjort seg kjent med refleksjonsprosessen i Refleksjonshåndboken (Bie 2010)

Refleksjonsprosessen

1. Valg av en spesiell situasjon eller hendelse som du vil reflektere over.
2. Observasjon og beskrivelse av opplevelsen.
3. Analyse av opplevelsen.
4. Tolkning
5. Utforskning av alternativer.
6. Forandring av handling (Bie 2010 s.28-29)

Rammen for møtet er 2 timer og foregår på grupperommene på Adobe Connect. Husk å stille med headset og kamera som fungerer. Prøv gjerne utstyret i forkant.

Vel møtt!

Vedlegg 9:

UNIVERSITETET I
NORDLAND

Læreplan praksisstudier i hjemmetjenesten

Bachelor i sykepleie

2. og 3. semester

Studiested Helgeland

Revidert April 2015

HENSIKT MED UKEFOKUS:

- *Strukturere fokus for læring for både studenter og veiledere*
- *Bidra til at studentene er opptatt av samme tema på samme tidspunkt*
- *Få innsikt i hvordan avdelingens ansatte ivaretar tema i ukefokus*
- *Få oversikt over prosedyrer og gjøremål knyttet til ukefokus*

Uke 1 og 2 Hovedfokus: "Bli-kjent", personlig hygiene, smittevern

"Bli kjent" og smittevern - Studenten skal;

- kjenne til daglige gjøremål og rutiner i avdelingen
- kjenne til pasienter og ansatte
- kjenne til arbeidsantrekk
- kjenne til brannforebygging, brannberedskap og beredskap for å redde liv
- kjenne til avdelingens dokumentasjonssystem
- kjenne til rutiner og reglement angående smittevern

Personlig hygiene - Studenten skal;

- vise respekt for brukeren i stellesituasjoner ved å ivareta dennes verdighet
- ivareta brukerens personlige hygiene
- reflektere over egne reaksjoner knyttet til å ivareta brukerens personlige hygiene
- være bevisst at brukeren får bruke egne ressurser ved ivaretagelse av personlig hygiene

Prosedyrer og gjøremål	Observert	Assistert	Utført
Morgenstell når pasienten sitter oppe			
Morgenstell i seng			
Kveldstell når pasienten sitter oppe			
Kveldsstell i seng			
Dusj			
Karbad			
Nedentilvask			
Barbering			
Hårstell			
Ørepleie			
Øyepleie			
Fotpleie			
Neglepleie (hånd/fot)			
Stell av høreapparat			
Stell av briller			
Tannpuss / puss av tannproteser			

Spesielt munnstell			
Sengereing/sengeskift			
Ivareta pasientens rom			
Håndhygiene			
Brannvern i private hjem			
Samtale om Avdelingens rutiner og beredskap til å redde liv			
Smittevern/Infeksjonsforebyggings rutiner			

Uke 3 Hovedfokus: Måltidet og ernæring. Eliminasjon

Måltidet og ernæring – studenten skal;

- utvikle forståelse for å være avhengig av hjelp til å spise og drikke
- kunne vurdere pasienters væske og ernæringsbehov
- utvikle kompetanse i å hjelpe pasienter med mat og drikke
- kunne gjøre måltidene delikate og innbydende
- kunne tilrettelegge spisesituasjoner og gi beboere nok tid og ro til å spise
- kunne vurdere om det er behov for hjelp og/eller sosial kontakt under måltidet

Eliminasjon – studenten skal;

- utvikle forståelse for å være avhengig av hjelp i forbindelse med eliminasjon
- utvikle kompetanse i å hjelpe pasienter til å kvitte seg med urin og avføring
- utvikle kompetanse i å forebygge urinveisinfeksjon og obstipasjon

Prosedyrer og gjøremål	Observert	Assistert	Utført
Mate pasient som er fullstendig hjelpetrequende			
Assistere pasienter i måltidssituasjoner			
Tilrettelegge og hjelpe delvis i måltidssituasjonen			
Regne ut BMI og vurdere resultatet			
Kartlegge væske- og ernæringsinntak			
Registrere inntak av mat og drikke			
Vurdere om det er behov for spesielle hjelpemidler			
Observere tegn på dehydrering og underernæring			
Ivareta beboer som har svelgproblemer			
Reflektere over pasientens behov for hjelp i måltidet			
Ivareta beboer med kvalme og brekninger			
Legge inn permanent kateter			
Engangskateterisere			
Blæreskylle			
Stell av innlagt kateter			
Urinprøve			
Klyx, microlax eller suppositorium			
Avføringsprøve			
Observere urin og avføring			
Ivareta toaletttrutiner til pasient som har inkontinensproblemer			
Assistere pasient ved toalettbesøk			
Ivareta personlige hygiene etter toalettbesøk			
Reflektere over å være avhengig av hjelp i forbindelse med eliminering			
Vurdere tiltak for å forebygge obstipasjon			
Vurdere tiltak for å behandle obstipasjon			
Vurdere tiltak for å forebygge urinveisinfeksjon			

Uke 4 Hovedfokus: Aktivitet og hvile. Samhandling og kommunikasjon

Aktivitet og hvile - studenten skal;

- motivere beboeren til fysisk aktivitet
- legge til rette for egenaktivitet ved å bygge på pasientens ressurser
- forstå betydningen av vekslingen mellom ro, hvile og aktivitet
- forebygge komplikasjoner knyttet til immobilitet
- samarbeide med fysioterapeut og ergoterapeut, evt. rehabiliteringsteamet
- vurdere behov for relevante hjelpemidler og informere om slike hjelpemidler
- samarbeide med hjelpemiddelsentralen
 - skrive søknad om hjelpemidler
 - montere hjelpemidler/kontakte vaktmester
 - motivere til og gi opplæring i bruk av hjelpemidler
 - følge opp om hjelpemidlene fungerer slik de skal
 - returnere hjelpemidlene etter bruk
- være bevisst faren for at hjemmet institusjonaliseres og ivareta brukere som ikke ønsker hjelpemidler

Samhandling og kommunikasjon - studenten skal;

- skape relasjon med pasienter
- bli bevisst betydningen av en meningsfull dag for pasienten
- forstå betydningen av å kjenne til pasientens livshistorie
- ha kontakt med pårørende
- å samarbeide med medarbeidere

Prosedyrer og gjøremål	Observert	Assistert	Utført
Vurdere pasientens behov for aktivitet			
Vurdere pasientens behov for hvile			
Passive / aktive øvelser i forbindelse med stell			
Forflytte pasient fra seng til stol			
Tilrettelegge treningsopplegg			
Planlegge og gjennomføre sosial aktivitet for en pasient			
Planlegge og gjennomføre sosiale aktivitet for en gruppe pasienter			

Observere tegn til trombose/emboli			
Observere tegn til kontrakturer			
Observere tegn til trykksår			
Observere pasientens hud			
Ivareta pasienter som har psykiske problemer (for eksempel ensomhet, depresjon og angst)			
Planlegge og utføre arbeidsoppgaver sammen med medarbeider			
Samarbeid med andre yrkesgrupper.			
Skaffe seg kjennskap til aktuelle hjelpemidler			
Samtale med pasientene			
Ivareta åndelige behov			
Samtale med pasient med afasi			
Samtale med pasient med hørselsproblem			
Samtale med pasient med synshemming			
Samtale med pasient med demenssykdom			
Samtale med pasient med annen kulturell bakgrunn			

Uke 5 Hovedfokus: Medikamenthåndtering

Medikamenthåndtering - Studenten skal;

- utvikle kompetanse i å dokumentere legemiddelbruk
- utvikle kompetanse i å administrere legemidler
- kjenne til systemer for oppbevaring av medikamenter, felleskatalog og ATCsystemet
- kjenne til medikamenter til valgte pasienter
- kjenne til rutiner ved bestilling av medikamenter
- kjenne til rutiner ved avvik
- forstå det spesielle med legemiddelbehandling til den geriatriske pasient

Uke 6 Hovedfokus: Geriatrisk sykepleie i hjemmetjenesten

Geriatrisk sykepleie - Studenten skal;

- anvende kunnskaper fra gerontologi, geriatri og geriatrisk sykepleie
- få forståelse av hvordan ulike sykdommer virker inn på pasientens behov for sykepleie
- utvikle forståelse for pasientens opplevelse av å være hjelpetrequende
- reflektere over og bearbeide egne reaksjoner i møte med skrøpelige eldre
- utvikle kompetanse i å utføre prøver og undersøkelser
- kjenne rutiner ved dødsfall

Prosedyrer og gjøremål	Observert	Assistert	Utført
Observere og stelle pasient med Diabetes			
Observere og stelle pasient med Hjerneslag			
Observere og stelle pasient med Hjertesvikt			
Observere og stelle pasient med Parkinsons sykdom			
Observere og stelle pasient med Demens sykdom			
Observere og vurdere pasientens hud			
Observere og vurdere respirasjonsfrekvens og kvalitet			
Ivareta pasient med sviktende sirkulasjon			
Ivareta pasient med sviktende respirasjon			
Blodprøver ved venepunksjon			
Kapillærprøve			
Telle og vurdere puls			
Måle og vurdere blodtrykk			
Måle og vurdere temperatur			
Sårprøve/pussprøve			
Stell av leggsår			
Stell av trykksår			

Kontakt med legekantor			
Gi rapport ved vaktskifte			
Stell av pasient som er alvorlig syk og døende			
Forholde seg til den døende pasients pårørende			
Stell av døde			
Rutiner ved dødsfall			

Uke 7 Hovedfokus: Hjemmetjenesten som arbeidsplass

Hjemmetjenesten – studenten skal;

- utvikle forståelse for og anerkjenne pasientens rett til privatliv
- vise respekt for pasientens private sfære
- bidra til estetikk i pasientens omgivelser
- bidra til å bevare pasientens integritet
- bidra til å bevare pasientens selvbestemmelsesrett

Hjemmetjenesten - studenten skal;

- vise respekt for brukerens hjem og eiendeler og bidra til estetikk i brukerens omgivelser
- bli kjent med tildelingskontorets (omsorgskontorets) rolle og funksjon og eventuelt delta på "førstegangsbesøk" for å kartlegge hjelpebehov og ønsker
- bli kjent med tiltak som iverksettes for å sikre at brukeren får nødvendig pleie og omsorg
- bli kjent med dokumentasjons- og kvalitetssikringssystemet og utvikle ferdighet i å gi muntlig og skriftlig rapport
- skaffe seg oversikt over hvordan sykepleieren ivaretar ulike medisinske oppgaver i samarbeid med lege
- få kjennskap til hvordan sykepleieren ivaretar sitt ansvar for undervisning og veiledning
- gjøre seg kjent med hvordan hjemmesykepleien er organisert og hvilke lover som regulerer tjenesten
- reflektere over rammefaktorenes betydning for kvaliteten på tjenestetilbudet.
- utvikle evne til improvisasjon og fleksibilitet, reflektere kritisk over kvaliteten på sykepleietjenesten og påpeke muligheter for forbedringer
- overholde avtaler og vise respekt for brukerens tid

Prosedyrer og gjøremål	Observert	Assistert	Utført
Reflektere over etablerte rutiner			
Reflektere over sammenhengen mellom rammefaktorer og kvaliteten på tjenestetilbudet			
Forebygge fallulykker			
Hensiktsmessig arbeidsstillinger			
Forflytningsteknikker			
Rutiner og organisering av gjøremål i avdelingen			
Sette seg inn i avdelingens kvalitetssikringssystem			
Sette seg inn i avdelingsleders rolle, funksjon og ansvar			
Sette seg inn i avdelingens prosedyrer for å forebygge fallulykker			
Sette seg inn i HMS arbeidet i avdelingen			

Uke 8 Hovedfokus: Egen yrkesutøvelse

Studenten skal;

- avslutte kontakten med pasienter og ansatte
- utvikle evne til refleksjon over egen utøvelse av sykepleie
- utvikle kritisk holdning til egen yrkesutøvelse
- oppsummere hva hun/han har lært i praksisen
- bli bevisst faktorer som hemmer og fremmer egen læring av sykepleie

Prosedyrer og gjøremål	Observert	Assistert	Utført
Informere pasienter om praksisslutt			
Informere ansatte om praksisslutt			
Reflektere over egne opplevelser ved praksisen			
Reflektere over egen utøvelse av sykepleie			
Reflektere over egen aktivitet for å nå målene med praksis			
Gjennomgå og oppdatere læreplan			
Klargjøre eget faglig ståsted ved sluttevalueringen			